

РІШЕННЯ

від 20.02.2007. № 214-9/2007
м.Івано-Франківськ

Про Стратегію економічного та соціального розвитку територій області до 2015 року

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 року № 1001 "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року" координаційним комітетом з управління процесом реалізації Стратегії економічного та соціального розвитку територій області до 2015 року при облдержадміністрації та обласній раді і робочими групами стратегічного управління за пріоритетними напрямками, затвердженими розпорядженням голови обласної державної адміністрації та голови обласної ради від 21.09.2006 року № 551/111-р, із залученням науковців Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, фахівців обласної ради, обласної та районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування і установ області, науковців вищих навчальних закладів, представників громадських та професійних об'єднань, розроблено проект гармонізованої з Державною стратегією регіонального розвитку України до 2015 року Стратегії економічного та соціального розвитку територій області до 2015 року, в якому враховано пропозиції та зауваження, що надійшли під час його громадського обговорення.

Виходячи з вищезазначеного, обласна рада

вирішила:

1. Затвердити Стратегію економічного та соціального розвитку територій області до 2015 року (додається).
2. Встановити, що хід реалізації затвердженої цим рішенням Стратегії щорічно розглядається обласною радою при підведенні підсумків виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку області.
3. Контроль за виконанням рішення покласти на першого заступника і заступників голови обласної ради та постійну комісію обласної ради з питань соціально-економічного розвитку, комунальної власності та приватизації (В. Брус).

Голова обласної ради

Ігор Олійник

ВСТУП

З часу затвердження рішенням десятої сесії Івано-Франківської обласної ради четвертого демократичного скликання документу "Стратегія економічного і соціального розвитку Івано-Франківської області до 2011 року" (рішення від 12.03.2004 р. №330-10/2004) пройшло майже три роки.

Динамічні зміни в ринковому оточенні регіону, в політичному, соціальному, економічному і технологічному середовищі України та обумовлене ними виникнення перед адміністративно-територіальними утвореннями країни нових можливостей і умов, вимагають вироблення і прийняття адекватних управлінських рішень регіональними органами державного управління і місцевого самоврядування та реалізації останніх в поточному управлінні життєдіяльністю територіальних громад з метою їх адаптації до швидкозмінних умов ринкового оточення, підвищення конкурентноздатності господарського комплексу області та відповідного покращення добробуту кожного члена територіальної громади.

Ключовим завданням державної регіональної політики України, на виконання яких повинні орієнтуватися у своєму розвитку всі регіони, цілком обґрунтовано встановлено зменшення міжрегіональних економічних та соціальних диспропорцій.

З метою забезпечення виконання важливого завдання – розбудови української держави 21 липня 2006 року постановою Кабінету Міністрів України № 1001 "Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року" була затверджена Державна стратегія регіонального розвитку. Цим документом обґрунтовані і передбачені основні напрямки гармонізованого економічного і соціального розвитку держави та її регіонів, а також рекомендовані можливості ефективної концентрації і спрямування зусиль та ресурсів українського суспільства на "... підвищення конкурентноздатності регіонів як основи динамічного розвитку та зменшення значних диспропорцій між ними у продуктивності, зайнятості та стандартами життя".

Спільним розпорядженням голови обласної ради і голови обласної державної адміністрації від 21.09.2006 р. №551/111-р "Про Стратегію економічного та соціального розвитку територій області до 2015 року" у зв'язку з кадровими змінами був затверджений Координаційний комітет і Групи стратегічного управління в новому складі, перед якими поставлено завдання актуалізації раніше розробленої і сьогодні діючої на території області документа та гармонізації останнього із завданнями, сформульованими в документі "Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року", затвердженого відповідною постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 року № 1001 "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року".

Метою підготовки цього документа є визначення шляхів та створення умов для підвищення конкурентноздатності Івано-Франківської області на основі визначення ключових проблем і пріоритетів її економічного та соціального розвитку, а також погодження регіональних інтересів із загальнонаціональними потребами та інтересами на період до 2015 року.

Стратегія розроблена відповідно з вимогами і рекомендаціями Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України з урахуванням досвіду регіонального розвитку у країнах Європейського Союзу, Центральної та Східної Європи і СНД.

1. Характеристика та тенденції розвитку Івано-Франківської області

Загальна характеристика області

Розташування та наявність природних ресурсів характеризують Івано-Франківську область як таку, що має значний промисловий та природно-ресурсний потенціал.

Працелюбність і традиційно висока ділова активність місцевого населення, створена поколіннями промислова і сільськогосподарська база зумовили формування іміджу області як регіону, сприятливого для розвитку бізнесу.

Площа, населення, адміністративний поділ

Територія області складає 13,9 тис. кв. км. або 2,3 відс. від загальної території України. Чисельність населення станом на 01.01.2006 року складала 1388,9 тис. осіб або 2,96 відс.

від загальної чисельності населення по Україні. За адміністративним поділом область має 14 районів, 39 міських поселень, із них 15 міст, 765 сільських населених пунктів. Область відноситься до густонаселених регіонів країни. Щільність населення на 1 кв. км. складає 101 особу. Більша частина населення проживає в сільській місцевості (58,0 відс.).

Природні ресурси

В області розвідано 160 родовищ 25-х видів корисних копалин, які можна віднести до таких груп:

- паливно-енергетичні (нафта, газ, буре вугілля, торф);
- хімічні (кам'яна та калійна солі, сірка, фосфорити);
- будівельні матеріали (гіпс, мергелі, пісковики, піски, глини);
- бальнеологічні (озокерит, мінеральні води).

На Івано-Франківщині залягають основні запаси нафти і газу Карпатської нафтогазонової провінції. Розвідані запаси нафти складають 16,8 відс. від загальноукраїнських, газу – 11,3 відсотка.

У природно-ресурсному потенціалі одне з основних місць займають також лісові ресурси. Лісами покрита площа близько 600 тис. га. При середньому показнику лісистості для України 14 відс. для Івано-Франківської області цей показник складає 43,5 відсотка.

Загальна довжина рік області – 1 554,00 км.. Гірськими, придатними для розвитку водних видів спорту є 35,0 відс. Тут формуються основні стоки рік Дністра і Прута. Ріки області мають значні запаси гідроенергетичних ресурсів.

Українські Карпати – багатий на мінеральні води регіон держави. Тут нараховується понад 800 джерел мінеральних вод усіх типів. Регіон славиться рекреаційними ресурсами. В Карпатах росте близько трьох тисяч рослин, у тому числі понад дві тисячі квіткових, серед яких 500 лікарських. Настільки ж багатий і різноманітний видовий склад тваринного світу, що нараховує близько 400 видів тварин.

Економіка області в 1996-2005 роках

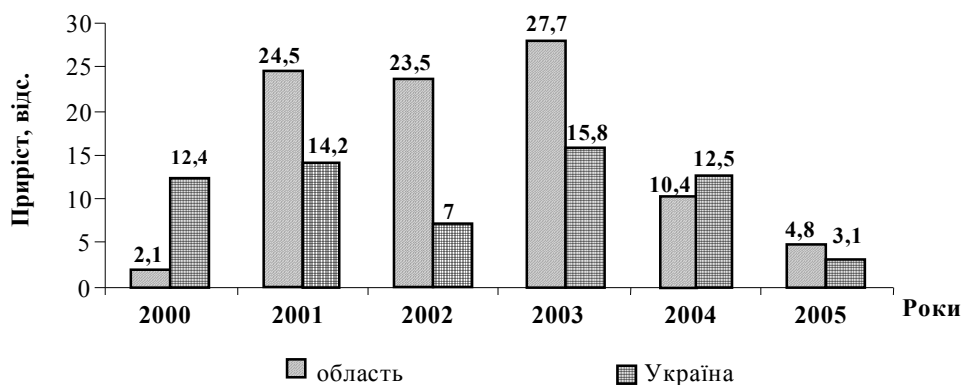
Останніми роками в економіці області відбуваються позитивні зміни: закріплюються тенденції економічного зростання, підвищується конкурентоспроможність економіки, зростають доходи населення та їх головний компонент – заробітна плата.

Сприятливе середовище для економічного зростання створили довготермінові структурні чинники, такі як: приватизація та реструктуризація, проведення виваженої грошово-кредитної політики, покращення платіжної дисципліни, що відбувалось на тлі оздоровлення макроекономічного середовища та розвитку ринкових інституцій тощо.

Економічне зростання в області стало тенденцією, про що свідчить динаміка росту обсягів промислового виробництва, які зросли у 2000 році на 2,1 відс., у 2001 році - на 24,5 відс., у 2002 році - 23,5 відс., у 2003 році - 27,7 відс., у 2004 році - 10,4 відс., у 2005 році - 4,8 відсотка.

Порівняння росту обсягів виробництва по області і по Україні:

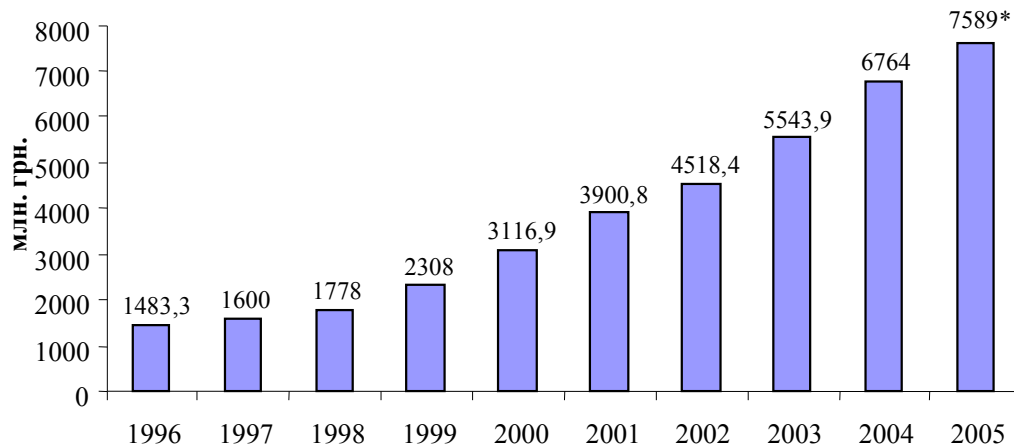
Динаміка приросту обсягів промислового виробництва в 2000-2005 роках

Довідково: середньорічні темпи приросту обсягів промислового виробництва складають за період з 2000 по 2005 рік - 15,5 відс., за останні три роки - 14,3 відсотка.

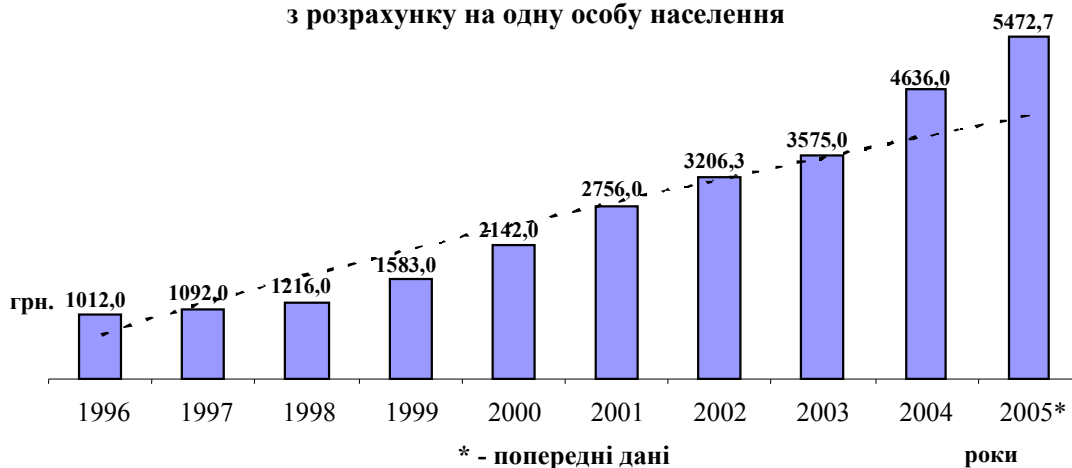
Частка доданої вартості, що створена в області, в загальних обсягах по Україні протягом 1996-2005 років коливалася в межах від 1,8 до 2,1 відс. Динаміка абсолютних обсягів доданої вартості наведена нижче:

Валова додана вартість в 1996-2005 роках

Довідково: середньорічні темпи приросту валової доданої вартості у фактичних цінах в 2000-2005 роках склали 22,2 відс., в останні три роки - 19,3 відсотка.

Валова додана вартість в 1996 - 2005 роках з розрахунку на одну особу населення

Довідково: середньорічні темпи приросту валової доданої вартості на одну особу населення, у фактичних цінах в 2000-2005 роках склали 23,2 відс., в останні три роки - 19,7 відсотка.

Промисловість

Промисловість є однією з провідних галузей економіки області. Тут переважає недержавний сектор, частка якого у загальному обсязі виробництва більше 96 відсотка. В останні роки внесок її у створення валової доданої вартості зберігається стабільним і складає майже третину.

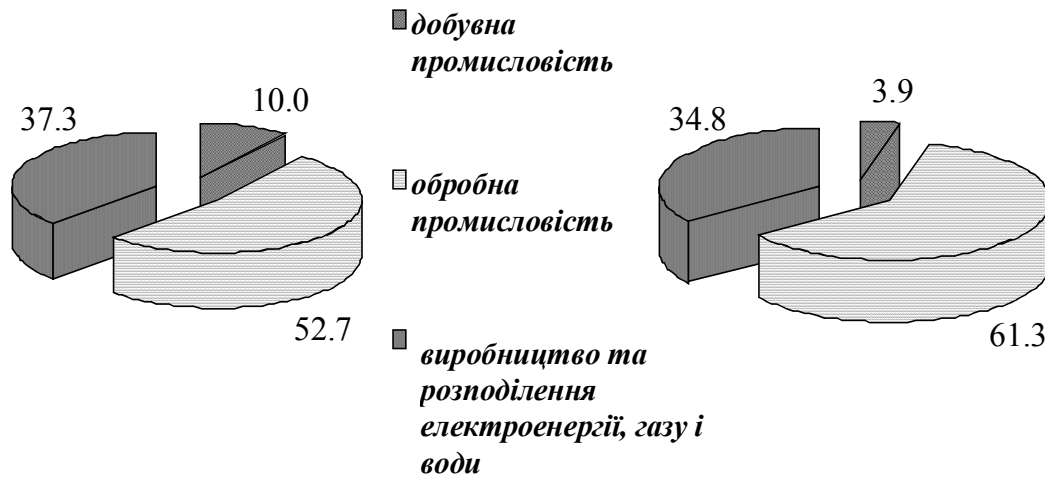
Частка Івано-Франківщини в загальнодержавному промисловому виробництві становить близько 2 відсотків. Серед областей західного регіону країни Івано-Франківщина по обсягах виробництва посідає друге місце, поступаючись тільки Львівській.

У загальнодержавному виробництві області належать провідні місця з випуску калійних мінеральних добрив - 76,0 відс., соди каустичної - 53,0 відс., деревостружкових плит - 28,1 відс., деревоволокнистих плит - 48,8 відс., цементу - 9,2 відс., шиферу - 36,4 відс., азбестоцементних труб і муфт - 43,5 відс., промислових лічильників газу - 100,0 відсотків.

**Галузеву структуру промисловості характеризує наступна діаграма:
Розподіл обсягів реалізованої продукції /робіт, послуг/ в 2004-2005 роках**

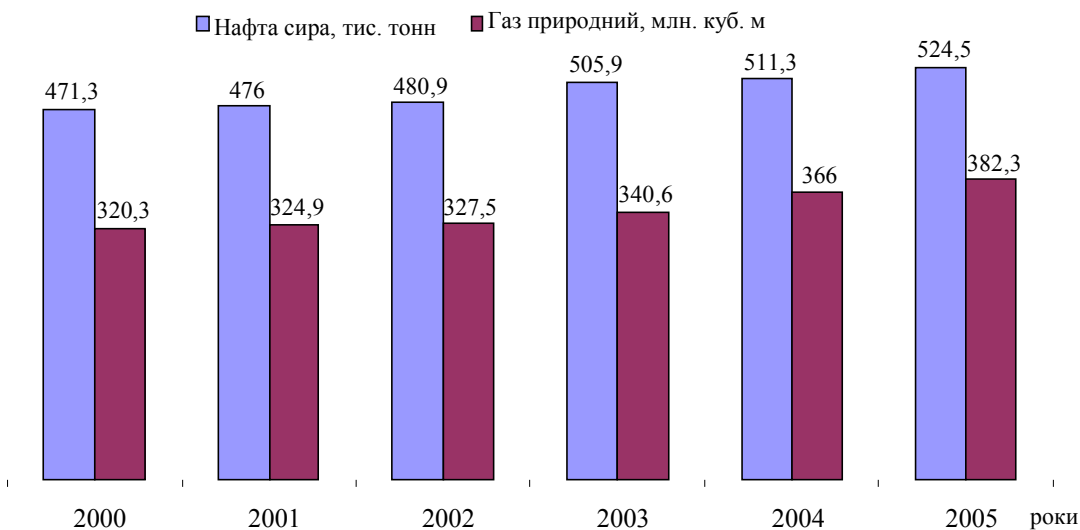
2004

2005

Зважаючи на наявність природних ресурсів, нафтогазовий комплекс займає одне з провідних місць в області. Це також стало передумовою для створення в області закінченого циклу виробництва: буріння свердловин, видобуток і переробка нафти та газу, їх транспортування та постачання.

Динаміка видобутку нафти і газу в 2000-2005 роках

Нарощування ресурсної бази є одним із основних завдань стабільного функціонування галузі. Введення в експлуатацію протягом останніх років нових нафтових і газових свердловин дало відповідний результат у стабілізації видобутку нафти і газу.

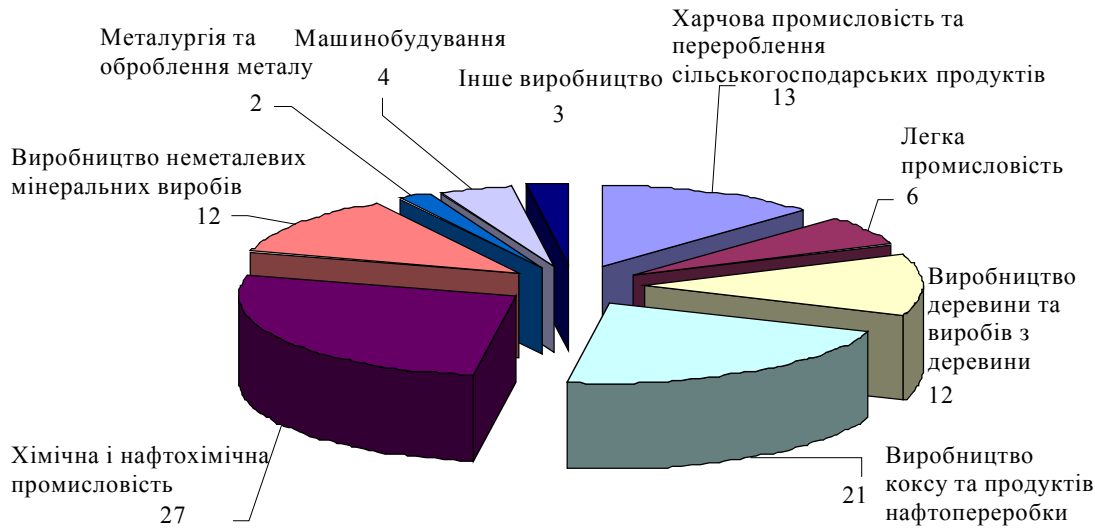
Разом з тим, якщо взяти для порівняння рівень видобутку енергетичних матеріалів на початку 90-х років двадцятого століття, то сьогоднішній рівень досягає лише близько його половини. Для прикладу, в 1985 році було видобуто 983,8 тис. тонн нафти та 996,2 млн. куб. м газу, в 1990 році - 701 тис. тонн нафти та 834,2 млн. куб. м газу.

Це викликано тим, що практично всі родовища нафти і газу в області характеризуються ускладненими геологічними та технологічними умовами експлуатації та перебувають в завершальній стадії розробки, що обумовлює обводнення свердловин та подальшу їх ліквідацію.

Крім того, причиною зменшення видобутку є зменшення обсягів пошуково-розвідувального та експлуатаційного буріння, які в період з 1990 року скоротилися більше ніж у 2,5 рази.

Суттєве покращення нафтогазовидобутку в області, в першу чергу, залежить від продовження геологорозвідувальних робіт, з одночасним збільшенням їх ефективності.

Структура обробної промисловості області в 2005 році

Обробна промисловість займає найбільшу частку в загальних обсягах реалізації промислової продукції по області: в 2004 році - 53,0 відс., в 2005 році - 61,3 відс., за 11 місяців 2006 року - 58,5 відсотка.

Провідними галузями, що формують близько половини обсягів промислового виробництва обробної промисловості, є хімічна і нафтохімічна галузі та галузь нафтопереробки.

За останні роки намітилася стійка тенденція зростання обсягів виробництва промислової продукції в хімічній та нафтохімічній промисловості, що зумовлено, насамперед, оптимальним завантаженням потужностей нафтохімічного комплексу ЗАТ "Лукор" та ТОВ "Карпатнафтохім", де суттєво зросли обсяги випуску поліетилену, етилену, пропілену, бензолу та іншої продукції. Хімічна промисловість забезпечила приріст обсягів промислового виробництва в 2004 році проти попереднього періоду на 9,9 відс., в 2005 році - на 17,4 відс., за 11 місяців 2006 року - на 14,5 відсотка.

Одним із найпотужніших підприємств області є ВАТ "Нафтохімік Прикарпаття", яке має значний виробничий потенціал з переробки нафти та виробництва нафтопродуктів. В даний час ним виробляється біля 30 видів продукції. В 2004 році галузю нафтопереробки забезпечено приріст обсягів промислового виробництва на 7 відс., в 2005 році - на 21,2 відс., за 11 місяців 2006 році в зв'язку із негативною кон'юктурою на ринку нафтопродуктів та проведенням планових ремонтних робіт допущено зниження обсягів промислового виробництва на 37,8 відсотка.

Пріоритетною в області є деревообробна промисловість, яка займає одне з провідних місць на загальнодержавному рівні.

Ця галузь однією з перших досягла стабілізації і протягом останніх років нарощує обсяги товарної продукції. Характерним для неї є переорієнтація виробництва і зміна номенклатури виробів. Нарощування їх випуску відбувається в основному на підприємствах лісопилення, виробництва будівельних деталей з деревини і плит на деревній основі, фанери, паперу та картону, меблевої промисловості. В 2004 році деревообробними підприємствами області забезпечено приріст обсягів виробництва на 45,3 відс. в порівнянні із попереднім періодом, в 2005 році - на 32,2 відс., за 11 місяців 2006 року - на 5,3 відсотка.

За рахунок стабільної господарської діяльності ВАТ "Івано-Франківський локомотиворемонтний завод", ВАТ "Калуський завод будівельних машин", ТОВ "Техмаш" та новостворених товариств з обмеженою відповідальністю "Агромаш-ІФ" і "Дена Метал Україна" відбулися певні позитивні зрушення в галузі машинобудування, що дозволило забезпечити приріст обсягів виробництва в 2004 році в порівнянні із попереднім періодом на 4,6 відс., у 2005 році - на 35,3 відс., за 11 місяців 2006 року - на 19,1 відсотка.

Підприємства галузі легкої промисловості володіють великими потенційними можливостями виробництва одягу із натурального хутра, шкіртоварів для взуттєвої і шкіргалантерейної промисловості, тафтингового покриття, бавовняної пряжі, верхнього та легкого одягу, спецодягу. Підприємства галузі наростили обсяги виробництва в 2004 році на

15,8 відс. в порівнянні із попереднім періодом, в 2005 році - на 3,8 відс., за 11 місяців 2006 року - на 3 відс.

Стабільну роботу забезпечують підприємства харчової промисловості та підприємства з виробництва інших неметалевих мінеральних виробів, які виробили в 2005 році відповідно 7,5 та 7,3 відс. до загальних обсягів виробництва по промисловості області.

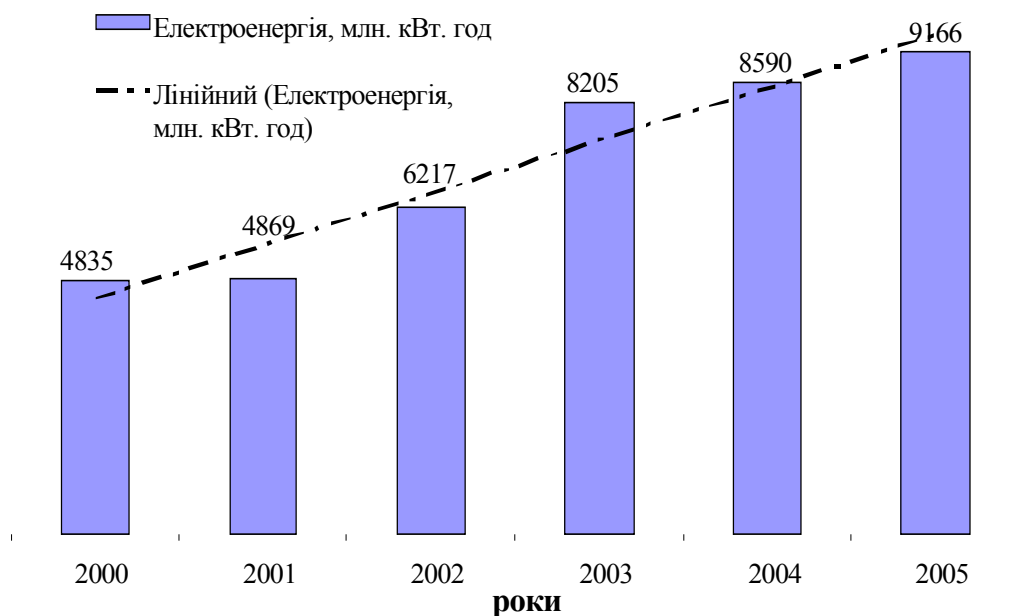
Загальними проблемними питаннями практично для більшості галузей обробної промисловості є збільшення зносу основних фондів, технічна та технологічна відсталість, відсутність чіткої політики подальшого розвитку виробництв в умовах підвищеної конкурентоспроможності, низький рівень використання наявних виробничих потужностей, збитковність випуску більшості з видів продукції, неплатоспроможність та скрутний фінансовий стан, низька інвестиційна привабливість, відтік кадрів при значній потребі у висококваліфікованих працівниках.

Шляхами виходу із ситуації повинні стати проведення модернізації виробництва з метою зниження собівартості товарів, зменшення енергоємності виробництв, формування стратегії розвитку з орієнтацією на маркетинг, інтереси власників (акціонерів), стабілізація ефективності роботи підприємств, нарощення експортного потенціалу, стабілізація фінансового стану та подолання збитковості, створення належних умов оплати праці.

Частка продукції підприємств, які займаються виробництвом та розподіленням електроенергії, газу та води складає близько третини і коливалася в 2003-2005 роках від 31,3 відс. до 37,3 відсотка.

Майже 14,0 відс. промислового виробництва області складає частка Бурштинської ТЕС. Тут встановлено 12 енергоблоків загальною потужністю 2300 МВт. Основне технологічне паливо – вугілля вітчизняних вугільних басейнів, допоміжне – природний газ та мазут. Всі паливні котли обладнані комбінованими пилогазомазутними пальниками. З 1 липня 2002 року Бурштинська ТЕС відокремлена від об'єднаної енергосистеми України і працює паралельно з об'єднаною енергетичною системою Європи. Рівень експортних поставок у 2004 році досяг 500 МВт.

Динаміка виробництва електроенергії в 2000-2005 роках

Підприємствами галузі виробництва та розподілення електроенергії, газу та води забезпечено приріст обсягів виробництва в 2004 році на 6,8 відс., в 2005 році – на 7,9 відс., за 11 місяців 2006 року – на 6,7 відсотка.

Основними напрямками підвищення ефективності функціонування галузі є проведення модернізації (реконструкції) виробництва електроенергії з метою нарощування потужності та зменшення енергоємності.

Ефективне функціонування промислового комплексу області створює передумови вирішення ряду важливих соціально-економічних проблем, зокрема: створення робочих місць та зменшення рівня безробіття, забезпечення населення необхідними товарами та послугами, підвищення рівня доходів та покращення стану навколишнього середовища.

Проблеми розвитку промисловості

Аналіз стану та структури промислового комплексу вказують на те, що більшість галузей залишається технічно недосконалими, а недостатній розвиток внутрішнього ринку в майбутньому може стати чинником зниження темпів зростання промислового виробництва.

Значна кількість видів продукції виробляється за застарілими технологіями, залишається енергоємною, а тому неконкурентоспроможною. Порушені зв'язки промисловості з науковим потенціалом області.

Високим залишається ступінь залежності промисловості від імпоротної сировини, коливань цін і кон'юнктури ринку, про що свідчить зниження обсягів виробництва в 2006 році однією з провідних галузей – нафтопереробною.

Подальший розвиток промисловості регіону вимагає вдосконалення методів управління, формування ринкової інфраструктури, що дозволить удосконалити структуру промисловості Івано-Франківщини в напрямку пріоритетного розвитку окремих провідних галузей.

Перспективний розвиток галузей пов'язаний із збільшенням випуску конкурентоспроможної продукції, прискоренням розвитку техніко-економічної бази, галузей, що обслуговують споживчий сектор, диверсифікацією джерел постачання сировини та комплектуючих виробів, принципів підвищення якості продукції та розробкою нових механізмів її реалізації тощо.

Агропромисловий комплекс

В сільськогосподарському виробництві зайнята третина населення Прикарпаття. Площа сільськогосподарських угідь області – 633,7 тис. га, з них ріллі – 379,2 тис. га., пасовищ – 132 тис. га, сіножатей – 82,4 тис. га., плодово-ягідних насаджень – біля 16,2 тис. га.

У аграрному комплексі області всіма категоріями господарств у 2006 році вироблено валової продукції сільського господарства 102,4 відс. до попереднього року. Виробництво валової продукції тваринництва збільшено на 7,3 відсотка, в тому числі у сільськогосподарських підприємствах – на 58,3 відсотка. Зросли обсяги виробництва м'яса – на 5,8 відс. та яєць – на 45,5 відсотка.

Сільськогосподарські підприємства наростили виробництво валової продукції на 31,7 відс. та збільшили частку агроформувань у загальній структурі виробництва із 11,3 відс. у 2005 році до 14,6 відс. у 2006 році.

Умови ринкової економіки диктують необхідність змінити стратегію ведення галузі, згідно з якою пріоритетне значення надавалося нарощуванню валового виробництва екстенсивними методами.

Істотне підвищення економічної ефективності всіх галузей АПК передбачається за рахунок впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, формування інфраструктури аграрного ринку продукції, стабілізації та нарощування чисельності маточного поголів'я всіх видів сільськогосподарських тварин та птиці.

Сфера послуг, туристично-рекреаційний комплекс

Туристично-рекреаційна галузь є стратегічним напрямом розвитку Івано-Франківщини. Об'єктивно область має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного розташування та рельєфу, сприятливий клімат, багатство природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалів. Івано-Франківщина є частиною унікальної Карпатської лісогірської геоекосистеми, яка має важливе рекреаційне значення не тільки для України, але і для всього Європейського континенту. Аналіз туристичних ресурсів демонструє, що Івано-Франківщина володіє потенційними можливостями для формування на території області конкурентоспроможної туристично-рекреаційної галузі, яка може і повинна забезпечити значний внесок у соціально-економічний розвиток регіону за рахунок збільшення доходної частини бюджету, надходження інвестицій, збільшення кількості робочих місць, покращення здоров'я громадян, збереження та раціонального використання культурно-історичної та природної спадщини.

Інвестиції

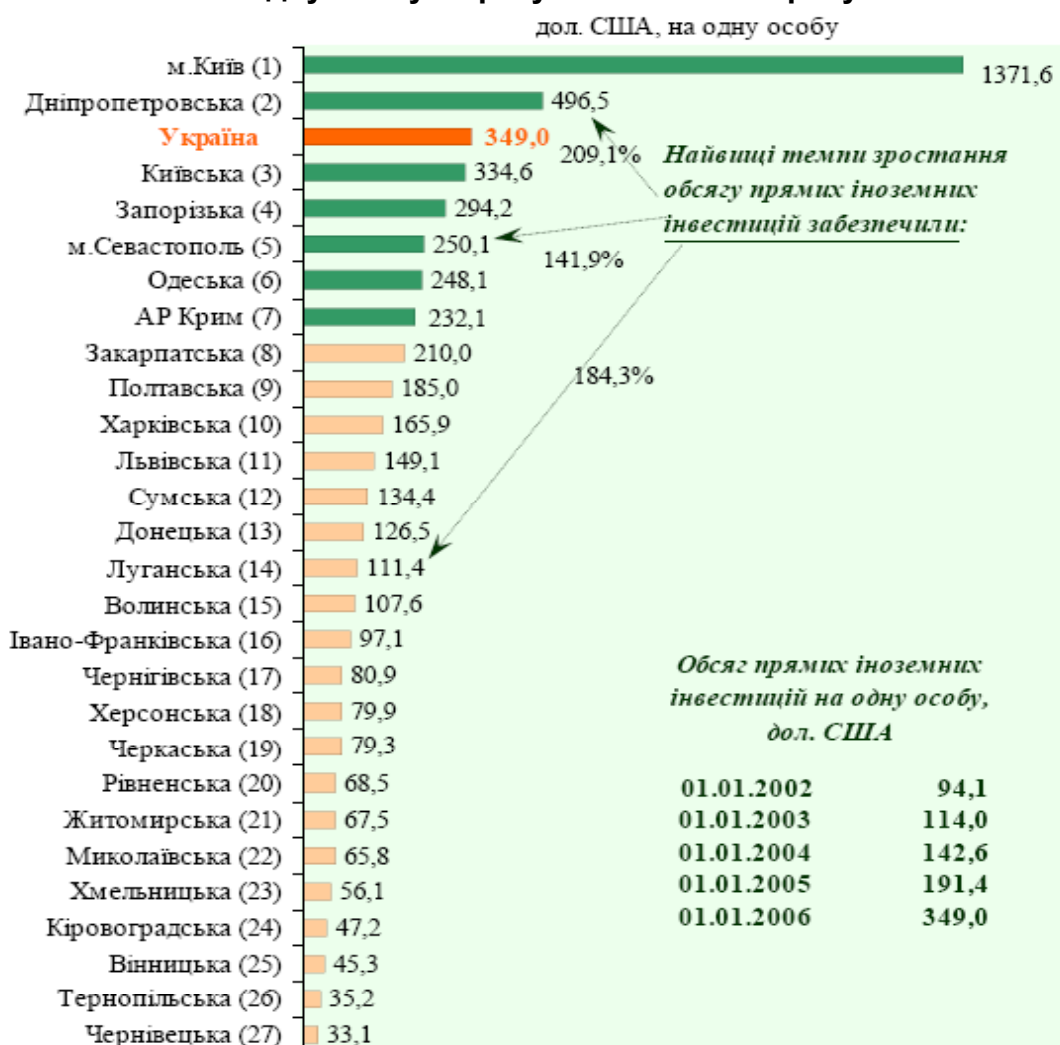
З метою збільшення обсягів іноземних інвестицій в економіку області було прийнято "Програму сприяння залученню інвестицій в економіку області на 2002-2005 рр." (далі - Програма), якою передбачалося подвоєння обсягів інвестицій до кінця дії Програми .

На початок виконання Програми обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку області склав 46,3 млн. дол. США, або 32,0 дол. США на жителя області. Хід реалізації Програми свідчить про значне перевиконання зазначеного показника. За час реалізації Програми частка області у загальному обсязі залучених в Україну прямих іноземних інвестицій зросла з 1,0 до 1,4 відсотка.

За 2005 рік у підприємства області надійшло прямих іноземних інвестицій на суму майже 28,5 млн. дол. США (за відповідний період минулого року – 21,5 млн. дол. США.).

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку області на 01.01.2006 р., становив 134,9 млн. дол. США (на 01.01.2005р. – 120,9 млн. дол. США). Обсяг інвестицій в розрахунку на одного жителя області зріс за 2005 рік на 11,6 відс. і становить понад 97,1 дол. США. За обсягами іноземних інвестицій область на одного жителя області займає 16 місце по Україні.

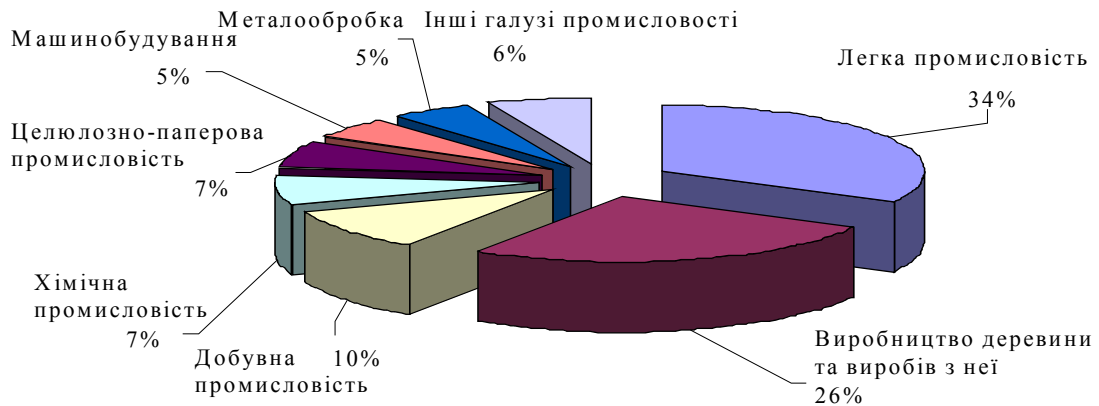
Розподіл іноземних інвестицій з розрахунку на одну особу за результатами 2005 року

Обсяг внесено нерезидентами в промислові підприємства – 110,2 млн. дол. США (81,7 відс. від загального обсягу інвестицій).

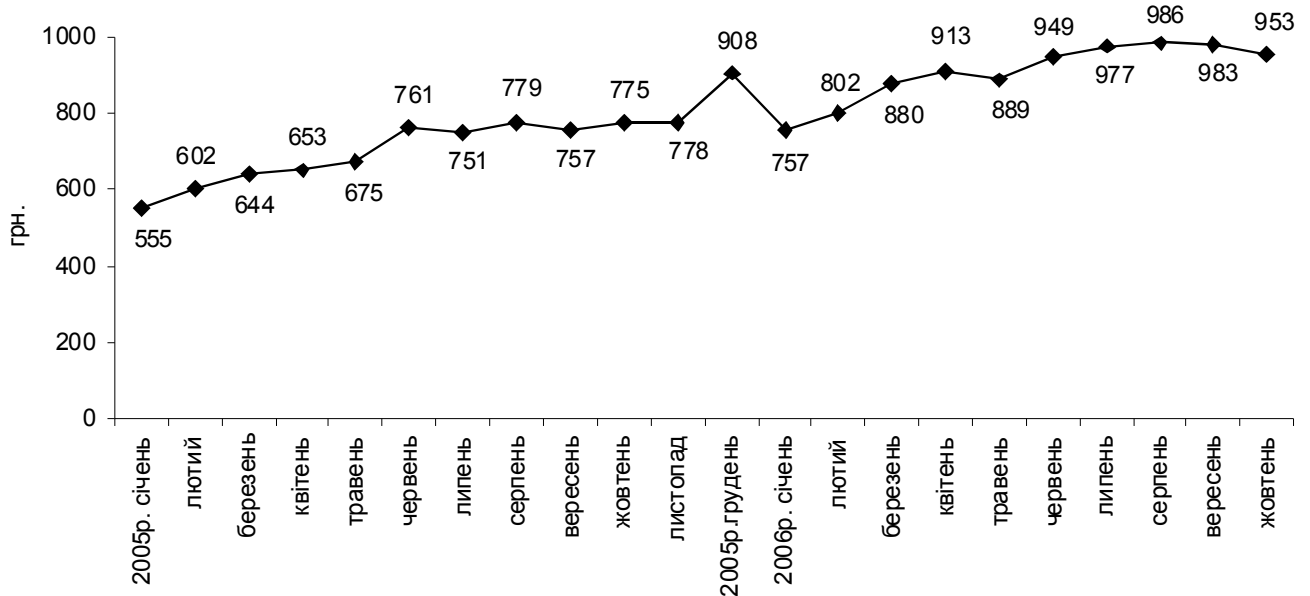
Найпривабливішими для інвесторів є легка промисловість – 36,2 млн. дол. (26,8 відс.) та виробництво деревини і виробів з неї – 28,9 млн. дол. (21,5 відс.). Значні обсяги надійшли також в сільське господарство (12,7 млн. дол.), добувну (11,3 млн. дол.), хімічну (8,0 млн. дол.), целюлозно-паперову (7,4 млн. дол.) галузі, машинобудування (5,8 млн. дол.), металообробку (5,5 млн. дол.) тощо

Структура інвестицій в розрізі галузей промисловості /2005 рік/

Досягнута протягом останніх років макроекономічна стабілізація сприяла підвищенню рівня життя населення, насамперед зростанню його реальних доходів та купівельної спроможності.

Динаміка середньомісячної заробітної плати у 2005-2006рр.

Основними проблемними питаннями залишаються значна питома вага населення з низьким рівнем доходів, наявність заборгованості із заробітної плати, низький рівень підприємницької ініціативи населення, якість робочої сили.

Зовнішньоекономічна діяльність

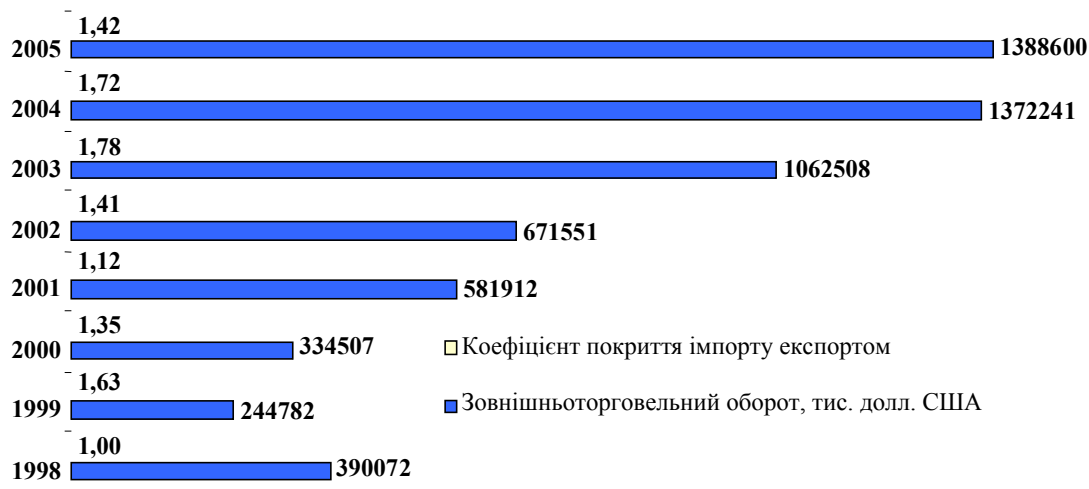
Протягом 2000-2005 років мало місце нарощування обсягів зовнішнь-торгівельного обороту, причому за вказаний період значення коефіцієнту покриття імпорту експортом було вищим за 1.

Зовнішньоторговельний оборот товарів за 2005 рік склав 1388,6 млн. дол. США, що на 1,2 відс. більше, ніж у попередньому році. При цьому обсяги експорту та імпорту склали відповідно 815,1 млн. дол. США (зменшення на 6,0 відс.) та 573,5 млн. дол. США (зростання на 13,6 відс.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,42 (за 2004 рік – 1,72). Сальдо позитивне – 241,6 млн. дол. США.

Підприємства області здійснювали зовнішню торгівлю товарами з партнерами з 85 країн світу, провідне місце серед яких займають країни Європи.

Значні обсяги товарів, що експортувалися з області, отримали нерезиденти з країн Європи (69,1 відс. від загального обсягу експорту області), зокрема, Польщі (15,5 відс.), Угорщини (10,7 відс.), Румунії (10,0 відс.), Латвії (8,7 відс.), Італії (5,6 відс.), Словаччини (3,7 відс.).

Динаміка зовнішньоторгівельного обороту у 2000-2005 роках

Роки

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності області експортували: нафтопродукти, оброблені та необроблені лісоматеріали, шкірсировину, ДСП, м'ясо, сири, масло вершкове, кондитерські вироби з цукру, насіння ріпаку, молоко; імпортували: нафтопродукти, нафту сиру, хутрову сировину, кам'яне вугілля.

Використання протягом останніх років всіх складових ресурсного і господарсько-економічного потенціалу Івано-Франківщини на основі рішень та програм, розроблених і реалізованих регіональними органами державного управління та місцевого самоврядування, дозволило отримати наступні результати економічного розвитку області, наведені в таблиці.

**Динаміка основних показників соціально-економічного розвитку
Івано-Франківщини**

Показник	2000 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.
Валова додана вартість: у фактичних цінах, млн. грн. у розрахунку на 1 особу, грн.	3117	5544	6764	7589	8911*
	2142	3958	4848	5464	6417,7*
Основні засоби у фактичних цінах, на кінець року, млн. грн.	17156,0	25163,0	26810,7	26192,4	x
Доходи населення, млн. грн.	1464,0	5189,0	6545,0	8834,0	11500,0*
Індекс споживчих цін (інфляція) (грудень до грудня попереднього року), %	125,8	108,2	112,3	110,3	106,0
Обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) у відпускних цінах (без ПДВ і акцизу), млн. грн.	x	x	5963,3	7363,6	8500,0*
Продукція сільського госпо- дарства (у порівняльних цінах 2000 р), млн. грн.: рослинництва тваринництва	1547,1	1609,3	1643,2	1632,8	1672,0 ¹
	764,8	775,9	809,6	755,7	730,9 ¹
	782,3	833,4	833,6	877,1	941,1 ¹
Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах), млн. грн.	604,9	1130,1	1588,9	1683,4	2054,33
Введення в експлуатацію загальної площі житлових будинків, тис. м ²	217,1	252,6	365,3	331,5	391,7
Перевезення вантажів усіма видами транспорту, млн. тонн	15,7	13,8	13,4	14,3	14,8
Перевезення пасажирів усіма видами транспорту, млн. осіб	93,1	94,5	100,7	107,3	109,7*
Роздрібний товарообіг підприємств (у фактичних цінах), млн. грн.	588,0	861,2	1106,1	1563,4	2178,9 ¹
Обсяг вироблених послуг (у фактичних цінах), млн. грн.	1022,8	771,7	696,0	948,1	897,5
Експорт товарів та послуг, млн. дол. США	204,3	699,2	883,1	828,1	873,6*
Імпорт товарів та послуг, млн. дол. США	143,3	388,9	511,2	580,7	676,4*

Кількість населення (на кінець періоду), тис. осіб	1412,7	1395,1	1390,9	1386,2	1386,0 ²
Природний приріст (скорочення) (-) населення, осіб	-2670	-4487	-3039	-3820	-2249 ²
Кількість зайнятих економічною діяльністю у віці 15-70 років, тис. осіб	584,7	473,2	513,5	522,5	X
Кількість безробітних у віці 15-70 років, тис. осіб	68,6	64,6	58,4	50,3	X
Рівень безробітних (за методологією МОП), %	10,6	12,0	10,2	8,8	8,3*
Кількість зареєстрованих безробітних (на кінець року), тис. осіб	44,9	34,1	35,2	33,2	28,94*
Рівень зареєстрованого безробіття, %	5,7	4,2	4,3	4,1	3,54
Середньомісячна номінальна заробітна плата, грн.	188	402	510	718	914,0

*- очікувані дані

² – станом на 1 листопада 2006 року (наявного)

¹ – попередні дані

Дані, наведені в таблиці, свідчать одночасно як про позитивні зміни в тенденціях економічного, а значить і соціального розвитку Івано-Франківської області, так і про наявність деяких негативних тенденцій.

До позитивних результатів роботи господарського комплексу області у 2005 році в порівнянні з 2004 (роком спільного прийняття обласною радою і обласною державною адміністрацією "Стратегії-2011") слід віднести зростання обсягів реалізованої промислової продукції (+19,0 відс.) і наданих послуг (+26,6 відс.), доходів населення (+25,9 відс.) і середньомісячної номінальної заробітної плати (+29,97 відс.), зменшення рівня зареєстрованого безробіття (-4,9 відс.) та зростання числа зайнятих економічною діяльністю (+1,7 відс.), збільшення роздрібного товарообігу (+29,3 відс.), вантажних (+6,29 відс.) і пасажирських перевезень (+6,15 відс.), інвестицій в основний капітал (+5,61 відс.).

При цьому падіння результатів діяльності спостерігалось тільки в кількох сферах – експорті товарів та послуг (-6,64 відс.), житловому будівництві (-10,2 відс.), в сільському господарстві (-0,64 відс.).

Подібні тенденції продовжують спостерігатись і за результатами функціонування господарського комплексу області у 2006 році.

Актуалізація діючої Стратегії-2011 та гармонізація останньої із Державною стратегією регіонального розвитку до 2015 року покликана посприяти закріпленню досягнутих позитивних змін, ліквідувати недоліки в тих сферах ділової активності, в яких були отримані негативні результати, та забезпечити подальше динамічне зростання показників економічної і соціальної активності в регіоні.

В основу "Стратегії економічного і соціального розвитку територій області до 2015 року" взято спільні рішення обласної ради і обласної державної адміністрації із стратегічного планування майбутнього обласної територіальної громади, включаючи її районні структури, міста обласного підпорядкування, селища і села, обґрунтовані Координаційним комітетом і Групами стратегічного управління.

Основні тенденції економічного і соціального розвитку області у 2006 році

У 2006 році збереглися позитивні тенденції зростання обсягів виробництва в основних галузях промисловості: машинобудуванні, хімічній і нафтохімічній промисловості, харчовій промисловості та переробленні сільськогосподарських продуктів, виробництві неметалевих мінеральних виробів, з виробництва деревини та виробів з неї, легкої промисловості, целюлозно-паперовій та поліграфічній промисловості.

В цілому по області допущено зниження обсягів виробництва, що зумовлено об'єктивними причинами спаду виробництва продуктів нафтоперероблення. Без врахування обсягів ВАТ "Нафтохімік Прикарпаття" в цілому по області за 11 місяців 2006 року приріст склав 8,9 відсотка.

У аграрному секторі області у 2006 році забезпечено зростання виробництва валової продукції сільського господарства на 2,4 відс. до попереднього року. Виробництво валової продукції тваринництва збільшено на 7,3 відс. при скороченні на 3,3 відс. виробництва рослинницької продукції.

Спостерігається подальше зростання інвестиційної діяльності, зокрема, збільшуються інвестиції в основний капітал. За 9 місяців 2006 року на території області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 1331,5 млн.грн. інвестицій в основний капітал, що на 19,8 відс. більше, ніж за відповідний період 2005 року.

Сприятливою є структура іноземного капіталу – абсолютна більшість вкладе–на у виробничі галузі, зокрема: у промисловість – 130,8 млн. дол. США та сільське господарство – 17,1 млн. дол. США. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку області на 01.10.2006р., становив 163,7 млн. дол. США.

Створено економічні умови для розвитку підприємництва. В області функціонує 7610 малих підприємств – юридичних осіб та 52600 фізичних осіб – підприємців. Питома вага зайнятих в сфері малого бізнесу до загальної кількості працездатного населення області складає 22,1 відсотка.

За 2006 рік суб'єктами малого підприємництва – юридичними особами реалізовано продукції, виконано робіт та надано послуг на 1600,3 млн. грн., або 10,0 відс. загального обсягу по області, що на 0,6 відс. більше від попереднього року.

Від діяльності малих підприємств до бюджетів всіх рівнів надійде 200,0 млн. грн., що складатиме 13,6 відс. від загальнообласних платежів.

Економічне зростання сприяло підвищенню рівня життя, насамперед, зростанню реальних доходів населення. Середньомісячна заробітна плата у січні – листопаді 2006 року склала 910,02 грн., і збільшилась проти відповідного періоду минулого року майже на 30 відсотків. У промисловості вона зросла на 23,6 відс. і склала 1169,37 грн.

Протягом 2006 року обсяги вкладів фізичних осіб зросли на 538,0 млн. грн. або на 39,0 відс. і станом на 01.01.2007 року дорівнювали 1910,0 млн. грн.

Головною тенденцією ринку праці в області є стає зниження рівня безробіття, який за січень-листопад 2006 року склав 3,41 відс. проти 3,77 відс. за аналогічний період 2005 року.

Розвивається туристична галузь, яка визначена однією з пріоритетних галузей розвитку області.

Існуюча база рекреаційних закладів різних форм власності дає можливість нарощувати лікувально-оздоровчі, туристичні, спортивні послуги, в тому числі й для іноземних туристів.

За останні роки спостерігається позитивна динаміка зростання кількості туристів, обслужених на території нашої області.

Туристичні послуги надають 80 ліцензованих туристичних підприємств, з них 19 туроператорів та 61 турагент. Кількість обслужених ними туристів за 9 місяців 2006 року склала 253,5 тис. осіб, що у 2,3 раза більше, ніж за відповідний період минулого року. Обсяги обслуговування становлять 36,0 млн. грн, що на 63,0 відс. більше, ніж за відповідний період 2005 року.

З метою вирішення наявних проблемних питань розвитку економіки області було розроблено "Стратегію економічного та соціального розвитку Івано-Франківської області до 2011 року" з використанням відомих методик, які пройшли тривалу апробацію в країнах з еволюційно розвинутою ринковою економікою і були адаптовані до українських реалій, яка дозволить сконцентрувати всі наявні в регіоні ресурси на забезпечення ефективного та результативного розвитку регіону в ринкових умовах і в ринковому оточенні з метою підняття стандартів життя населення області.

В ході розробки Стратегії були визначені місія, місце, роль та функції регіону в нових умовах господарювання, стратегічне бачення, пріоритети і ключові напрямки його розвитку, раціональні організаційні та фінансові механізми реалізації Стратегії з урахуванням необхідності забезпечення балансу між стратегічними намірами та внутрішнім ресурсним потенціалом, зовнішніми можливостями, обмеженнями і загрозами.

В основу Стратегії економічного та соціального розвитку Івано-Франківщини покладена ідея сталого розвитку. Стратегічною метою розвитку регіону є стійкий ріст добробуту населення на основі раціонального використання наявного ресурсного потенціалу, створення регіональної високоефективної, соціально орієнтованої ринкової економічної системи, сприятливих умов для підприємницької діяльності, збереження навколишнього середовища і забезпечення екологічної безпеки.

Досягнення встановленої мети вимагає вирішення наступних завдань:

розвиток туристично-рекреаційного комплексу, перетворення області в розвинутий туристичний регіон в Україні та Східній Європі, Європейський центр обслуговування туристів і створення конкурентоздатних туристичних продуктів;

ефективне оздоровлення і поступова зміна структури промислового виробництва із наголосом на вагових коефіцієнтах сільськогосподарської та переробної, лісової, деревообробної і меблевої промисловостей з подальшою оптимізацією використання існуючого індустріального потенціалу без шкоди довкіллю;

розвиток сировинної бази для видобувної і переробної промисловості при забезпеченні раціонального природокористування;

створення передумов постійної зайнятості населення переважно у сферах високотехнологічних виробництв, створення продуктів інтелектуальної власності, надання інформаційних послуг, обслуговування;

управлінсько-організаційне, технічне і технологічне переозброєння та модернізація підприємств на основі останніх досягнень світового досвіду і вітчизняної науки з орієнтацією на збільшення частки інтелекту- та інформаційномістких виробництв і зменшення енерго-, матеріало- та трудомістких процесів;

структурне і якісне реформування мережі навчальних закладів, впровадження гнучких, базованих на новітніх освітніх технологіях, програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації управлінських кадрів, в т.ч. державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування;

розширення інвестиційних, виробничих, торгових, науково-технічних та освітніх зв'язків з іноземними партнерами, збільшення експорту продукції, робіт і послуг;

розвиток регіонального споживчого ринку для забезпечення населення продуктами харчування, товарами масового споживання, платними послугами;

розвиток технічної, виробничої, ринкової і соціальної інфраструктури, насамперед у гірських населених пунктах та потенційно депресивних територіях;

поліпшення добробуту, якості життя та всестороннього соціального забезпечення населення області.

2. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ

Визначення проблемних питань економічного і соціального розвитку Івано-Франківської області було попередньо виконано в процесі розробки "Стратегії-2011" і отримало вагоме підтвердження фіксацією аналогічних проблем "Державною стратегією регіонального розвитку до 2015 року".

Ключові проблеми, які повинні бути вирішеними в процесі економічного і соціального розвитку Івано-Франківщини мають двоякий характер:

1. Проблеми, які є характерними для всіх регіонів України, в т.ч. і для Івано-Франківщини:

- 1.1. низькі інвестиційна привабливість регіону та інноваційна активність в ньому;
- 1.2. нерозвинуті виробнича та соціальна інфраструктура;
- 1.3. диспропорції у сфері соціально-економічного розвитку районів;
- 1.4. слабкі міжрегіональні, міжгалузеві та міжрайонні зв'язки;
- 1.5. нераціональне використання людського потенціалу;
- 1.6. зниження чисельності населення.

2. Проблеми, які є характерними тільки для Івано-Франківської області:

- 2.1. високий дисбаланс між пропозицією робочої сили та попитом на неї;
- 2.2. високий обсяг викидів від стаціонарних джерел забруднення;
- 2.3. недостатній рівень прямих іноземних інвестицій;
- 2.4. одна з найменших в Україні кількість професійно-технічних навчальних закладів;
- 2.5. ефективність використання земель.

3. Проблеми, які потребують пріоритетного вирішення:

3.1. розвиток туристично-рекреаційного комплексу (в т. ч. зеленого сільського туризму);

3.2. реструктуризація хімічної та нафтохімічної промисловості;

3.3. розвиток деревообробної і меблевої промисловості;

3.4. розвиток легкої промисловості;

3.5. забезпечення протипаводкового захисту;

3.6. розбудова та модернізація транспортної інфраструктури, розвиток логістики;

3.7. розвиток галузі зв'язку та телекомунікацій.

Розширене трактування цих проблем і завдання, які допоможуть їх розв'язати, представлені в таблиці 2.

3. БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО І МІСІЯ ОБЛАСНОЇ ГРОМАДИ

У зв'язку з відсутністю конфлікту інтересів між задекларованими в Стратегії-2011 прагненнями територіальної громади Івано-Франківської області та Державної стратегії регіонального розвитку до 2015 року, узагальнене бачення майбутнього області залишається в раніше сформульованій редакції:

Прикарпаття – економічно самодостатній екологічно чистий регіон ефективного використання природно-ресурсного потенціалу, стійкого росту добробуту і високого соціально-духовного рівня життя населення.

У відомому раніше вигляді залишена і місія області:

Природні багатства, інтелектуально-фаховий потенціал та культурні традиції Прикарпаття – на благо краян і гостей.

Спільна і напружена праця на всіх рівнях адміністративно і територіально структурованої української спільноти над досягненням встановленої стратегічної мети і виконання необхідних для цього завдань дозволить забезпечити "... динамічний збалансований розвиток країни в цілому та наблизити життєві стандарти до європейських" та виконати місію, задекларовану державною стратегією регіонального розвитку -

"СИЛЬНІ РЕГІОНИ - БАГАТА КРАЇНА - ЩАСЛИВА ЛЮДИНА".

4. СТРАТЕГІЧНА МЕТА, НАПРЯМИ, ПРІОРИТЕТИ І ЗАВДАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ ДО 2015 РОКУ

Нову редакція названих реквізитів Стратегії пропонується викласти в наступній редакції.

Стратегічна мета економічного і соціального розвитку області - стійкий ріст добробуту населення регіону.

Стратегічні напрями економічного і соціального розвитку:

Стійкий розвиток економіки.

Розвиток людських ресурсів.

Охорона навколишнього природного середовища та екологічна безпека.

Пріоритетні завдання стратегічних напрямів розвитку області, орієнтовані на реалізацію стратегії сталого розвитку регіону, пропонується викласти в наступній редакції в наступному вигляді:

I. СТІЙКИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ:

1.1. Створення сприятливих умов для розвитку великих підприємств на інноваційній основі та залученні інвестицій

В цьому стратегічному напрямі передбачається:

Пріоритетний розвиток:

туристично-рекреаційного комплексу (в т.ч. зеленого сільського туризму згідно з ДССР-2015);

сільського господарства, харчової і переробної промисловості;

лісової і деревообробної промисловості (в т.ч. деревообробної та меблевої промисловості згідно з ДСРР-2015);

легкої промисловості (згідно з ДСРР-2015);

інфраструктури області (в т.ч. розбудова та модернізація транспортної інфраструктури, розвиток логістики, розвиток галузі зв'язку та телекомунікацій згідно з ДСРР-2015).

Селективний розвиток окремих кластерів:

паливно-енергетичного комплексу;

хімічної промисловості (в т.ч. реструктуризація згідно з ДСРР-2015).

Точковий розвиток окремих підприємств машинобудування та інших галузей.

1.2. Створення сприятливих умов для динамічного розвитку малого та середнього бізнесу.

В цьому стратегічному напрямку передбачається:

Пріоритетне:

впорядкування регуляторної політики в сфері підприємництва;

створення мережі фінансово-кредитної та інвестиційної підтримки малого підприємництва;

створення інфраструктури сприяння розвитку малого підприємництва.

II. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ

В цьому стратегічному напрямі передбачається:

Пріоритетний розвиток:

закладів освіти і науки інноваційного типу;

інфраструктури та мережі закладів охорони здоров'я;

інфраструктури та мережі закладів галузі культури.

Селективна підтримка:

регіональних інноваційно-інвестиційних наукових, аналітичних та консалтингових центрів, технопарків, бізнес-інкубаторів.

III. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА І ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

В цьому стратегічному напрямі передбачається:

Пріоритетний розвиток:

інфраструктури галузі (в т.ч. розширення екомережі);

системної боротьби із шкідливими викидами, скидами і відходами;

системного запобігання негативного впливу стихійних явищ (в т.ч. забезпечення проти-паводкового захисту).

Дерево цілей і стратегічних пріоритетів, яке ілюструє взаємозв'язок названих вище мети, напрямів і пріоритетів, наведено в Додатку 1.

Стратегічні завдання з реалізації вищевказаних пріоритетних напрямів економічного і соціального розвитку Івано-Франківської області, сформульовані Групами стратегічного управління з врахуванням рекомендацій Державної стратегії регіонального розвитку до 2015 року, наведені в таблиці .

Перелік пріоритетних напрямів і стратегічних завдань економічного і соціального розвитку області.

№ п/п	Стратегічний напрям	Стратегічні завдання
1. Стійкий розвиток економіки регіону:		
<i>1.1. Створення сприятливих умов для розвитку великих підприємств на інноваційній основі та залучення інвестицій</i>		
1.1.1. Пріоритетний розвиток		
1.	Туристично–рекреаційний комплекс	<p>1. Створення цікавої та унікальної туристичної пропозиції на основі туристичного потенціалу області.</p> <p><i>1.1 Покращання існуючих туристичних продуктів.</i></p> <p><i>1.2 Розвиток нових туристичних продуктів.</i></p> <p>2. Забезпечення галузі висококваліфікованими кадрами для обслуговування туристів, управління розвитком туризму в області.</p> <p><i>2.1. Проведення досліджень з метою визначення потреб галузі в кадрах.</i></p> <p><i>2.2. Підготовка нових кадрів для обслуговування туристів.</i></p> <p><i>2.3. Підвищення рівня кваліфікації працівників основних та супутніх галузей, розвиток туристично-просвітницької діяльності серед населення.</i></p> <p>3. Забезпечення врівноваженого розвитку області та управління туристичним середовищем.</p> <p><i>3.1. Покращання комунікаційної доступності до регіону, атракцій та туристичних продуктів.</i></p> <p><i>3.2. Розвиток туристичної інфраструктури на основі врівноваженого розвитку області.</i></p> <p><i>3.3. Охорона навколишнього середовища і збереження історико-культурної спадщини.</i></p> <p>4. Формування інституційного оточення та налагодження міжсекторного партнерства.</p> <p><i>4.1. Посилення секторів: влади, бізнесу та громадськості.</i></p> <p><i>4.2. Формування міжсекторного партнерства.</i></p> <p>5. Створення комплексної системи маркетингу та просування області на внутрішньому і міжнародному туристичних ринках.</p> <p><i>5.1. Формування туристичного іміджу та бренду області.</i></p> <p><i>5.2. Створення туристичного продукту Івано-Франківської області у відповідності із потребами туристів.</i></p> <p><i>5.3. Статистика та діагностика туристичних потоків.</i></p> <p><i>5.4. Створення ринку туристичних послуг.</i></p> <p><i>5.5. Аналіз конкурентних ринків.</i></p> <p><i>5.6. Промоцій та рекламна кампанія.</i></p> <p><i>5.7. Нові маркетингові інформаційні технології.</i></p> <p><i>5.7.1. Івано-Франківська область в Інтернеті.</i></p> <p><i>5.7.2. Формування регіонального Інтернет–ресурсу про Івано-Франківщину туристичну.</i></p> <p><i>5.7.3. Створення віртуального геоінформаційно–туристичного центру області.</i></p> <p><i>5.8. Розвиток обласної системи туристичної інформації.</i></p> <p><i>5.8.1. Створення та впровадження обласної єдиної туристично-інформаційної системи.</i></p> <p><i>5.8.2. Мережа туристично-інформаційних центрів.</i></p> <p><i>5.8.3. Рекламно–інформаційні матеріали.</i></p> <p><i>5.8.4. Категоризація туристичних садиб.</i></p> <p><i>5.8.5. Знакування туристичних атракцій.</i></p> <p><i>5.8.6. Маркування туристичних маршрутів.</i></p>

2.	Сільське господарство	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток крупнотоварного виробництва. 2. Покращання селекційної роботи в рослинництві і тваринництві. 3. Оновлення матеріально–технічної бази сільськогосподарського виробництва. 4. Застосування механізму регулювання та прогнозування ринків сільськогосподарської продукції і продовольства. 5. Забезпечення належної якості сільськогосподарської продукції і продовольства. 6. Наукове забезпечення ведення агропромислового виробництва. 7. Розвиток дорадництва в сільській місцевості. 8. Забезпечення комплексного і сталого розвитку сільських територій за рахунок спільного використання коштів державного і місцевого бюджетів.
3.	Харчова і переробна промисловість	<ol style="list-style-type: none"> 1. Впровадження сучасних технологій переробки сільгосппродукції та підвищення екологічної безпеки харчових виробництв. 2. Оновлення матеріально-технічної бази підприємств харчової промисловості. 3. залучення іноземних та вітчизняних інвесторів, створення спільних підприємств і агропромислових фінансових груп. 4. Освоєння нових ринків збуту.
4.	Лісопромисловий і деревообробний комплекс	<ol style="list-style-type: none"> 1. В лісовому господарстві: <ul style="list-style-type: none"> – розробка регіональної лісової політики для забезпечення балансу економічних, екологічних та соціальних цілей; – збільшення внеску лісового сектора в економіку області за рахунок росту вибіркових рубок і збільшення використання поточного приросту; – покращання стану і густоти лісових доріг, розвиток лісової інфраструктури для цілей лісового господарства, рекреації та туризму; – застосування екологічних підходів у лісокористуванні; – підвищенням рівня лісистості до оптимального науково обґрунтованого шляхом створення нових лісів; – залучення місцевих громад до прийняття рішень з управління лісами. 2. У виробництві деревини та виробів з неї: <ul style="list-style-type: none"> – участь деревообробних підприємств в аукціонах з продажу лісодеревини, формування цінової політики на деревину; – залучення інвестицій для відродження меблевого виробництва та поглибленої переробки деревини; – впровадження ресурсозберігаючих технологій; – оновлення основних фондів та технічне переоснащення промислового виробництва; – стабілізація фінансового стану підприємств та подолання збитковості через фінансову реструктуризацію, санацію, відновлення платоспроможності.
5.	Легка промисловість	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відновлення виробничих потужностей підприємств галузі шляхом їх реструктуризації та оздоровлення. 2. залучення в галузь організаційних, фінансових та технологічних інвестицій, в т.ч. іноземних. 3. Створення нових робочих місць.
6.	Інфраструктура області	<ol style="list-style-type: none"> 1. У сфері житлово-комунального господарства: <ul style="list-style-type: none"> – демонополізація житлово-комунального господарства і створення конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг; – реформування сфери виробництва і надання житлово-комунальних послуг з організацією ефективного управління; – технічне переоснащення галузі з наближенням до стандартів ЄС показників використання енергетичних та матеріальних ресурсів для виробництва житлово-комунальних послуг; – забезпечення ефективної роботи підприємств житлово-комунального господарства; – залучення у цю сферу приватного капіталу; – впровадження систем управління якістю житлово-комунальних послуг відповідно до ДСТУ ISO серії 9000; – формування дієвих інститутів управління житловими будинками;

		<p>- модернізації матеріально–технічної бази житлово–комунального комплексу;</p> <p>- впровадження ресурсо– і енергозберігаючих технологій під час надання житлово–комунальних послуг.</p> <p>2. У сфері обігу споживчих товарів і послуг:</p> <p>- розширення мережі сучасних закладів торгівлі і громадського харчування, в т. ч. супер- і гіпермаркетів та великих торгових центрів;</p> <p>- розвиток сфери побутового обслуговування населення, особливо в сільській місцевості;</p> <p>- залучення інвестицій в сферу торгівлі, громадського харчування та побутового обслуговування населення.</p> <p>3. У сфері зв’язку, телекомунікацій :</p> <p>- модернізації комунікаційної, телекомунікаційної інфраструктури, забезпечення розвитку та реконструкції телефонних мереж до повного задоволення попиту споживачів шляхом завершення створення цифрових мереж міжміського та міжнародного телефонного зв’язку;</p> <p>- переобладнання внутрішньозонових і місцевих мереж на базі новітніх технологій;</p> <p>- прискорений розвиток фіксованого та рухомого радіозв’язку;</p> <p>- прискорений розвиток широкополосного доступу до мережі INTERNET для масового споживача.</p> <p>4. У сфері містобудування:</p> <p>- нарощування обсягів житлового будівництва в містах області;</p> <p>- створення в містах області житлового фонду соціального призначення;</p> <p>- розбудова і модернізація технічної та суспільної інфраструктури міст, трансформації останніх на основі осередки припливу людей, товарів, капіталу, інформації.</p> <p>5. У сфері транспорту і транспортної інфраструктури:</p> <p>- розвиток транспортно-дорожнього комплексу на довгострокову перспективу на снові комплексного розв'язання проблеми збалансованого розвитку залізничного, авіаційного, автомобільного транспорту і дорожнього господарства;</p> <p>- розбудова і облаштування внутрішньообласної мережі автомобільних доріг всіх категорій, мостових переходів;</p> <p>- розвиток міських транспортних систем, вулично-дорожнього господарства;</p> <p>- реконструкція, ремонт, оновлення і переобладнання матеріально–технічної бази підприємств залізниці по області;</p> <p>- електрифікація дільниці Ходорів – Івано-Франківськ;</p> <p>- оновлення рухомого складу фірмового поїзда Київ – Івано-Франківськ;</p> <p>- відкриття нових залізничних маршрутів;</p> <p>- налагодження роботи аеропорту м. Івано-Франківськ і розширення числа та напрямів авіарейсів.</p> <p>6. У сфері логістики:</p> <p>- аналіз логістичного потенціалу регіону та розробка комплексної програми його використання, розвитку і нарощування;</p> <p>- аналіз та формування раціональних регіональних та міжрегіональних логістичних ланцюгів, через вдосконалення і розвиток інфраструктур: виробничої, регіональних ринків та інформаційних систем;</p> <p>- започаткування підготовки фахівців з логістики в регіональних закладах освіти для потреб підприємств і управлінських структур регіону.</p>
1.1.2. Селективний розвиток окремих кластерів:		
1.	Паливно-енергетичного комплексу	<p>1. Відновлення виробничих потужностей підприємств галузі шляхом їх реструктуризації та оздоровлення.</p> <p>2. Залучення в галузь організаційних, фінансових та технологічних інвестицій, в т.ч. іноземних.</p> <p>3. Створення нових робочих місць.</p>
2.	Хімічної промисловості	<p>1. Відновлення виробничих потужностей підприємств галузі шляхом їх реструктуризації та оздоровлення.</p> <p>2. Залучення в галузь організаційних, фінансових та технологічних інвестицій, в т.ч. іноземних.</p> <p>3. Створення нових робочих місць.</p>

1.1.3. Точковий розвиток підприємств машинобудування та інших галузей		
1.	Машино - і приладобудування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відновлення виробничих потужностей підприємств галузі шляхом їх реструктуризації та оздоровлення. 2. Залучення в галузь організаційних, фінансових та технологічних інвестицій, в т.ч. іноземних. 3. Створення нових робочих місць.
1.1.4. Розвиток підприємництва		
1.	Реалізація регуляторної політики в сфері підприємництва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ефективне проведення місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування державної регуляторної політики з урахуванням регіональної специфіки. 2. Спрощення реєстраційних і дозвільних процедур для суб'єктів господарської діяльності та забезпечення доступу підприємців до цієї інформації. 3. Формування і забезпечення прозорого механізму надання місцевих ресурсів для ведення підприємницької діяльності.
2.	Активізація фінансово-кредитної та інвестиційної підтримки малого підприємництва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Надання пільгових кредитів через уповноважені банки у пріоритетних галузях економіки регіону. 2. Створення мережі гарантійних фондів в області та впровадження механізму гарантування кредитів для малого бізнесу. 3. Реалізація програми мікрокредитування за участю місцевих небанківських фінансових установ. 4. Створення венчурного фонду та запровадження моделі венчурного фінансування бізнесу. 5. Фінансова підтримка молодіжного підприємництва. 6. Розроблення системи залучення інвестицій, міжнародної технічної допомоги. 7. Надання інших видів фінансової допомоги
3.	Створення інфраструктури розвитку малого підприємництва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Навчання підприємців за різноманітними програмами, розробка та видавництво методичних посібників щодо впровадження на малих підприємствах стандартів ISO та приведення продукції, робіт і послуг до стандартів COT та ЄС через мережеву інфраструктуру підтримки підприємництва. 2. Фінансова підтримка органами виконавчої влади та місцевого самоврядування діяльності районних та міських бізнес-центрів, виставкових залів, бізнес-інкубаторів, центрів бізнесу, промислових парків. 3. Забезпечення діяльності різноманітних інформаційних служб з питань підприємництва, зокрема служби "Гаряча лінія" на базі громадського центру "Ділові ініціативи". 4. Інформаційна і ресурсна підтримка місцевих виробників. 5. Створення системи координації між освітніми закладами, роботодавцями та органами влади для управління розвитку робочої сили відповідно до потреб ринку праці. 6. Створення системи взаємозв'язку між дослідницьким та виробничим секторами і стимулювання інноваційної спрямованості розвитку підприємництва. 7. Розвиток міжрегіональної і зовнішньоекономічної діяльності у сфері підприємництва. Створення системи популяризації розвитку підприємництва та соціальної відповідальності бізнесу
2. Розвиток людських ресурсів		
2.1. Пріоритетний розвиток		
1.	Закладів науки та освіти інноваційного типу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток інфраструктури науки і освіти (вищої, професійно-технічної, середньої), науково-дослідної діяльності, формування інституцій технологічного розвитку та інновацій. 2. Запровадити європейські та світові стандарти якості освіти шляхом запровадження у навчальних закладах регіону систем управління якістю освітніх послуг відповідно до національних та міжнародних стандартів ISO серії 9000. 3. Посилити взаємодію та співробітництво вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ області із суб'єктами підприємництва, місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування. 4. Активізувати використання потенціалу вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ регіону для виконання науково-дослідних робіт спрямованих на вирішення потреб регіональної економіки, проблем соціально-економічного розвитку території області.

		<p>5. Сприяти встановленню зовнішніх контактів вищих навчальних закладів та дослідних установ, закладів середньої та професійно-технічної освіти.</p> <p>6. Розвивати систему неперервного підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів, перекваліфікації вивільнених працівників на базі вищих і професійно-технічних навчальних закладів з метою удосконалення якості людських ресурсів регіону.</p>
2.	Інфраструктури та мережі закладів охорони здоров'я	<p>1. Дотримання нормативів забезпечення медикаментами та харчування стаціонарних хворих, соціальних гарантій щодо пільгового медикаментозного забезпечення, слухо- та зубопротезування.</p> <p>2. Впровадження сучасних технологій діагностики, лікування та профілактики.</p> <p>3. Зміцнення матеріально-технічної бази мережі лікувально-профілактичних закладів області.</p> <p>4. Реформування системи первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини.</p> <p>5. Забезпечення дитячих лікарень та родопомічних закладів апаратурою для спостереження та виходжування новонароджених дітей з масою тіла від 500 г. і стабілізація рівня смертності дітей першого року життя.</p> <p>6. Попередження і стабілізація рівня соціально-небезпечних інфекційних захворювань – ВІЛ-інфекції, СНІДу, туберкульозу.</p> <p>7. Розширення номенклатури курортно-рекреаційних послуг за рахунок медичних послуг (діагностика, профілактика та лікування захворювань) із широким використанням рекреаційних та лікувально-оздоровчих ресурсів області.</p>
3.	Інфраструктури та мережі закладів культури	<p>1. Охорона культурної спадщини та розвиток музейної справи.</p> <p>2. Розвиток театральних-концертних установ.</p> <p>3. Збереження і удосконалення роботи мережі початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.</p> <p>4. Розширення мережі клубних установ і закладів культури, зміцнення їх матеріально-технічної бази.</p> <p>5. Розвиток народного аматорського мистецтва.</p> <p>6. Розвиток бібліотечної справи з переходом на впровадження сучасних інформаційних технологій.</p>
2.2. Селективна підтримка:		
1.	Регіональних інноваційно-інвестиційних наукових та аналітичних центрів	<p>1. Створити регіональний науково-аналітичний центр для розробки інноваційних та інвестиційних програм за рахунок залучення коштів зовнішніх і внутрішніх інвесторів, місцевих бюджетів.</p> <p>2. Активізувати роботу Науково-технологічного парку нафтогазових технологій ІФНТУНГ.</p>
3. Охорона навколишнього природного середовища і екологічна безпека		
1.	Охорона навколишнього природного середовища	<p>1. Розвиток інфраструктури охорони навколишнього природного середовища, покращення умов життя населення, екологічної ситуації.</p> <p>2. Скорочення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря, скидів у водойми та обсягів утворення і розміщення відходів у навколишньому природному середовищі.</p> <p>3. Будівництво очисних споруд, розбудова каналізаційних мереж, обладнанням водозаборів.</p> <p>4. Запобігання негативному впливу на довкілля стихійних явищ, аварій природного і техногенного походження.</p> <p>5. Поліпшення стану водних ресурсів області та забезпечення захисту від шкідливої дії вод шляхом будівництва захисних дамб, берегоукріплень, регулюванням гідрологічного режиму річок.</p> <p>6. Створення систем управління якістю та екологічного управління відповідно до ДСТУ ISO серій 9000 та 14000 на підприємствах житлово-комунального господарства.</p>
2.	Екологічна безпека	<p>1. Збереження та стале використання біологічного і ландшафтної різноманітності, розвиток екологічної мережі.</p> <p>2. Розвиток системи моніторингу довкілля, екологічної інформаційної системи, екологічної освіти та виховання.</p>

5. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ОБЛАСТІ

Територіальними громадами області (районними і міст обласного підпорядкування) протягом двох останніх років були розроблені і затверджені до реалізації власні документи у вигляді "Стратегій економічного і соціального розвитку". Основні дані про ці документи наведені в таблиці .

Аналіз пріоритетних напрямів економічного та соціального розвитку територіальних громад, визначених в процесі стратегічного планування економічного та соціального розвитку районів і міст області, підтверджує прямий зв'язок останніх із встановленими пріоритетами регіонального і загальнодержавного рівнів, та загалом узгоджені позиції територіальних громад області із загальнодержавною політикою і цілями регіонального розвитку.

Активна діяльність обласної громади та її територіальних складових з розробки і реалізації в рамках окреслених стратегічних пріоритетів інвестиційних програм, бізнесових та соціальних проектів сприятиме першочерговому зменшенню диспропорцій і диференціацій в розвитку територіальних громад області з особливим статусом, насамперед гірських, та територій наближених до депресивних.

Інформація про наявність Стратегій, пріоритети і стратегічні завдання економічного і соціального розвитку районів і міст обласного підпорядкування

№ п/п	Район, місто	Назва стратегії	Рішення, яким затверджено стратегію	Основні пріоритети стратегії
1	Богородчанський	Стратегія соціально-економічного розвитку Богородчанського району до 2011 року	Рішення XI сесії Богородчанської районної ради від 26 лютого 2004 року "Про проект Стратегії соціально-економічного розвитку Богородчанського району"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Удосконалення законодавчої бази 2. Зміни економічного устрою 3. Розвиток місцевого підприємництва та виробництва 4. Модернізація технічної інфраструктури 5. Розвиток духовної та матеріальної культури
2	Верховинський	Стратегія економічного та соціального розвитку Верховинського району до 2015 року	Рішення XII сесії Верховинської районної ради від 21 травня 2004 року "Про стратегію економічного та соціального розвитку Верховинського району"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Туристична індустрія 2. Малий бізнес 3. Промисловість 4. Агропромисловий комплекс

3	Галицький	Стратегія соціально-економічного розвитку Галицького району до 2011 року	Рішення VII сесії Галицької районної ради від 30 березня 2004 року "Про Стратегію економічного та соціального розвитку району до 2011 року"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка: <ul style="list-style-type: none"> - технічна інфраструктура; - агропромисловий комплекс; - промисловість будівельних матеріалів; - лісовий і деревообробний комплекс; - туристично-рекреаційний комплекс. 2. Розвиток людських ресурсів 3. Розвиток підприємництва 4. Охорона навколишнього середовища і екологічна безпека
4	Городенківський	Стратегія економічного розвитку Городенківського району до 2011 року	Рішення XII сесії Городенківської районної ради від 26 березня 2004 року № 233/12-2004 "Про Стратегічний план економіки Городенківського району до 2011 року"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Динамічний розвиток агропромислового комплексу (аграрний сектор та переробна промисловість) 2. Створення сприятливих економічних умов для розвитку малого і середнього бізнесу 3. Створення передумов для динамічного і соціального розвитку людини
5	Долинський	Стратегія економічного та соціального розвитку Долинського району до 2011 року	Рішення XIII сесії Долинської районної ради від 30 червня 2004 року № 275/13-2004 "Про Стратегію економічного та соціального розвитку Долинського району до 2011 року"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка: <ul style="list-style-type: none"> - технічна інфраструктура; - паливно-енергетичний комплекс; - лісопромисловий і деревообробний комплекс; - туристично-рекреаційний комплекс; - агропромисловий комплекс. 2. Розвиток людських ресурсів 3. Розвиток підприємництва 4. Охорона навколишнього середовища і екологічна безпека
6	Калузький	Стратегія соціального та економічного розвитку Калузького району	Рішення XV сесії Калузької районної ради від 18 грудня 2003 року № 167-15 "Про Стратегію соціального та економічного розвитку Калузького району на період до 2011 року"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток місцевої промисловості <ul style="list-style-type: none"> - харчова промисловість, - лісова і деревообробна промисловість. 2. Сільське господарство 3. Розвиток малого бізнесу 4. Створення умов для отримання вітчизняних та іноземних інвестицій 5. Розвиток освіти і культури
7	Коломийський	Стратегія економічного та соціального розвитку Коломийського району до 2011 року	Рішення XIII сесії Коломийської районної ради від 30 січня 2004 року № 252-XIII/04 "Про затвердження Стратегії економічного та соціального розвитку Коломийського району"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний розвиток: <ul style="list-style-type: none"> - розвиток сільського господарства з використанням новітніх технологій та ефективне використання земель. - залучення молоді до економічного і соціального розвитку громад - розвиток житлово-комунального господарства та сфери послуг - залучення інвестицій та створення позитивного іміджу району - розвиток лісового господарства - розвиток харчової та переробної промисловості- підприємництва 2. Людський розвиток: <ul style="list-style-type: none"> - здоров'я населення, - освіта, - культура. 3. Охорона навколишнього природного

8	Косівський	Стратегія економічного та соціального розвитку Косівського району до 2011 року	Рішення XII сесії Косівської районної ради від 30 березня 2004 року № 201-12/2004 “Про Стратегію економічного та соціального розвитку району до 2001 року”	1. Економіка Розвиток малого та середнього бізнесу. Розвиток туристичної індустрії Розвиток харчової та переробної галузей промисловості Розвиток нафтогазової промисловості. 2. Розвиток людини Розвиток духовної та матеріальної культури Розвиток освіти
9	Надвірнянський	Стратегія економічного та соціального розвитку Надвірнянського району до 2011 року	Рішення VIII сесії Надвірнянської районної ради від 17 грудня 2003 року № 173-8/2003 “Про Стратегію економічного та соціального розвитку Надвірнянського району до 2011 року”	1. Економіка Розвиток місцевої промисловості (в т.ч. нафтопереробної, деревообробної) Розвиток малого та середнього бізнесу. Розвиток туристичної індустрії 2. Розвиток людини Розвиток духовної та матеріальної культури Розвиток освіти
10	Рогатинський	Стратегія врівноваженого розвитку Рогатинського району та міста Рогатина	Рішення Рогатинської районної ради від 30 серпня 2002 р. “Про стратегію врівноваженого розвитку міста Рогатина та Рогатинського району”	Створення території інтенсивного розвитку: 1. Зміни чинного законодавства 2. Зміни економічного устрою 3. Розвиток місцевого підприємництва та виробництва 4. Модернізація технічної інфраструктури 5. Розвиток духовної та матеріальної культури
11	Рожнятівський	Стратегія економічного та соціального розвитку Рожнятівського району до 2015 року	Рішення XV сесії Рожнятівської районної ради від 05 серпня 2004 року “Про Стратегію економічного та соціального розвитку Рожнятівського району до 2011 року”	1. Створення сприятливих економічних умов для розвитку туризму та рекреаційної діяльності 2. Забезпечення сприятливих умов для розвитку малого і середнього бізнесу 3. Забезпечення сприятливих умов для культурного, духовного розвитку та забезпечення високого рівня добробуту кожного члена громади
12	Снятинський	Стратегія соціально-економічного розвитку Снятинського району до 2011 року	Рішення Снятинської районної ради від 19 лютого 2004 року “Про Стратегію розвитку району”	1. Економіка: - сільське господарство - переробна промисловість; - туристично-рекреаційний комплекс. 2. Соціальний розвиток: освіта, охорона здоров'я культура. 3. Розвиток підприємництва 4. Охорона навколишнього природного середовища і екологічна безпека
13	Тисменицький	Стратегічний план економічного та соціального розвитку Тисменицького району до 2015 року	Рішення IX сесії Тисменицької районної ради від 17 грудня 2003 року “Про стратегічний план економічного та соціального розвитку Тисменицького району до 2015 року”	1. Створення сприятливих економічних умов для розвитку малого і середнього бізнесу та промислового потенціалу району. 2. Розвиток і утвердження конкурентоспроможного аграрного сектора економіки 3. Створення умов для гармонійного і всебічного розвитку людини, впровадження програм, спрямованих на підвищення якості життя населення в районі

14	Тлумацький	Стратегія економічного та соціального розвитку Тлумацького району Івано-Франківської області до 2015 року	Рішення XII сесії Тлумацької районної ради від 9 вересня 2004 року № 136-12/04 "Про Стратегію економічного та соціального розвитку району до 2015-2020 рр.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка: <ul style="list-style-type: none"> - сільське господарство; - переробна і харчова промисловість; - виробництво будівельних матеріалів. 2. Соціальна сфера: культура, освіта, охорона здоров'я 3. Розвиток підприємництва 4. Охорона навколишнього природного середовища та екологічна безпека
15	м. Івано-Франківськ	Стратегічний план економічного розвитку міста Івано-Франківська до 2010 року	Рішення XXIX сесії Івано-Франківської міської ради від 08.12.2005 р.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток бізнесу. 2. Розвиток людських ресурсів. 3. Розвиток комунальної інфраструктури.
16	м. Болехів	Концепція Стратегії соціального і економічного розвитку м. Болехова Івано-Франківської області до 2011 року		<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка: <ul style="list-style-type: none"> - інфраструктура міста; - агропромисловий комплекс; - туристично-рекреаційний комплекс; - лісопромисловий і деревообробний комплекс. 2. Розвиток людських ресурсів: культура, освіта, охорона здоров'я. 3. Розвиток підприємництва. 4. Охорона навколишнього природного середовища і екологічна безпека
17	м. Калуш	Стратегія економічного та соціального розвитку міста Калуша	Рішення XVIII сесії Калузької міської ради від 18.03.2004 року № 413 "Про Стратегію соціального та економічного розвитку міста Калуша"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підтримка та розвиток традиційних у місті галузей промисловості 2. Розвиток малого та середнього бізнесу. 3. Поліпшення житлової сфери та комунальної інфраструктури. 4. Консолідація міської громади та поліпшення соціального клімату. 5. Поліпшення екологічної та техногенної безпеки міста.
18	м. Коломия	Концептуальні положення Стратегії економічного та соціального розвитку міста Коломиї до 2011 року	Рішення виконавчого комітету Коломийської міської ради від 18 травня 2004 року № 143 "Про концептуальні положення Стратегії економічного та соціального розвитку міста до 2011 року"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка: <ul style="list-style-type: none"> - туристичний комплекс та індустрія відпочинку; - лісова, деревообробна та целюлозно-паперова промисловість; - будівельна індустрія; - харчова і переробна промисловість; - селективний розвиток легкої промисловості; - модернізація і розвиток машинобудівної, металообробної та електротехнічної промисловості. 2. Розвиток малого підприємництва 3. Розвиток соціальної сфери: культура, освіта, наука, охорона здоров'я. 4. Охорона довкілля і екологічна безпека. 5. Реформування житлово-комунального господарства на ринкових засадах.
19	м. Яремче	Стратегія розвитку міста Яремче та Яремчанського регіону	Рішення IX сесії Яремчанської міської ради від 17.12.2003 року № 135-4/2003 "Про затвердження Стратегії розвитку Яремче та Яремчанського регіону"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток туристично-рекреаційної та санітарно-курортної індустрії в умовах природно-заповідної території. 2. Розвиток житлово-комунального господарства та соціальної інфраструктури. 3. Розвиток підприємництва 4. Підвищення рівня громадської активності.

6. ІНДИКАТОРИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ "СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ОБЛАСТІ ДО 2015 РОКУ"

Для поточного контролю процесу реалізації "Стратегії" з можливістю прийняття (при необхідності) коригуючих впливів пропонується наступний перелік загальноекономічних показників .

Прогноз основних показників соціально-економічного розвитку Івано-Франківської області на 2006-2011 роки (в діючих цінах)

п/п	Показники	Роки					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	Середньорічна чисельність зайнятих в усіх сферах економічної діяльності, тис. осіб	521,97	536,03	554,41	577,11	604,13	635,47
2	Чисельність наявного населення, тис. осіб	1385,85	1383,86	1382,89	1382,94	1384,02	1386,11
3	Обсяг роздрібного товарообороту , млн. грн.	2178,9	2698,35	3544,41	4616,95	5961,25	7630,18
4	Валова додана вартість (ВДВ), млн. грн.	8911,0	10079,18	11663,28	13463,41	15506,94	17824,53
5	Обсяг продукції промисловості, млн. грн.	8155,26	9535,51	11110,26	12904,6	14946,71	17268,19
6	Продукція сільського господарства, млн. грн. (в порівняльних цінах 2000р.)	1672,0	1745,4	1823,11	1881,21	1943,89	2011,17
7	Обсяг вироблених послуг, млн. грн.	897,5	1047,4	1225,46	1433,8	1677,6	1962,7
8	Інвестиції в основний капітал , млн. грн.	2054,33	2586,6	3160,45	3714,48	4347,71	5070,45
9	Прямі іноземні інвестиції в економіку області, млн. дол. США	168,83	212,0	260,62	323,82	402,33	499,88
10	Інвестиції в житлове будівництво, млн. грн.	408,46	582,8	715,32	868,52	1045,21	1248,55
11	Експорт товарів та послуг, млн. дол. США	873,6	914,7	960,4	1008,42	1058,84	1111,8
12	Імпорт товарів та послуг, млн. дол. США	676,4	779,9	899,2	1034,08	1189,19	1367,57
13	Доходи бюджету області, млн. грн.	714,1	751,7	892,95	1003,28	1127,25	1266,53
14	Видатки бюджету області, млн. грн.	1979,4	2350,0	2796,5	3327,8	3960,1	4712,5
15	Доходи населення, млн. грн.	11500,0	13800,0	15784,1	18848,43	22367,79	26402,53
16	Середньомісячна заробітна плата, грн.	914,0	1100,0	1323,85	1593,25	1911,9	2294,28
17	Рівень безробіття (за методологією МОП), %	8,3	7,8	7,30	7,2	7,0	6,9
18	Кількість малих підприємств, одиниць	7610	7740	7950	8012	8068	8121

7. СИСТЕМА ТА ПРОЦЕДУРИ УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ "СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ОБЛАСТІ ДО 2015 РОКУ"

1 Система управління реалізацією Стратегії-2015

Основне завдання після затвердження гармонізованої Стратегії - ефективно перетворити її стратегічні цілі і дії в конкретні результати. Якщо розробка стратегії, насамперед, процес погодження і встановлення стратегічних цілей з врахуванням чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, - координаційно-аналітична діяльність, то реалізація стратегії - адміністративно-управлінська діяльність, деталі якої залежать від багатьох конкретних факторів, і яка повинна базуватися на принципах стратегічного управління і управління проектами, майбутніми складовими стратегії. Важливими аспектами управління реалізацією стратегії, крім ефективності організаційних структур, є демократичність - залучення підприємницьких структур і громадських організацій до реалізації стратегії та динамізм

стратегії - вчасне коригування пріоритетів і цілей відповідно до чинників внутрішнього і зовнішнього середовища.

В якості ключових завдань управління реалізацією стратегії визначені наступні:

Побудова організаційної структури реалізації стратегії.

Адаптація сучасних механізмів стратегічного управління для реалізації стратегії регіону.

Запровадження систем моніторингу і контролю.

Створення систем мотивації, пов'язаних з реалізацією цілей стратегії.

З метою реалізації приведених завдань окреслена структура наповнення Стратегії економічного і соціального розвитку регіону стратегіями, програмами, проектами, бізнес-планами (Рис. 1) і сформована структура управління процесом реалізації Стратегії, яка наведена на Рис. 2.

Управління процесом реалізації Стратегії економічного і соціального розвитку територій області до 2015 року рекомендується здійснювати на двох рівнях: загальне управління стратегією і управління за стратегічними напрямками.

Перший рівень управління забезпечується керівними органами обласної ради та обласної державної адміністрації, дорадчим органом яких виступає Координаційний комітет з управління процесом реалізації Стратегії-2015 - колегіальний орган управління реалізацією стратегії, до складу якого входять делеговані керівники обласних органів державної влади і місцевого самоврядування, керівники підприємницьких структур, представники наукових установ та громадських організацій. Завдання Координаційного комітету полягає в здійсненні загальних функцій управління, забезпечення організаційно-методичних основ реалізації стратегії, підготовка пропозицій щодо зміни або коригування стратегічних напрямів розвитку області.

Другий рівень управління забезпечується відповідними комісіями обласної ради та галузевими управліннями облдержадміністрації, дорадчими органами яких виступають Групи стратегічного управління за встановленими Стратегією-2015 пріоритетними напрямками.

Організаційно-управлінські засади діяльності Координаційного комітету і Груп стратегічного управління визначені Положенням про Координаційний комітет з управління процесом реалізації Стратегії, затвердженого спільним розпорядженням голови облдержадміністрації і голови обласної ради від 30.06.2004 р. №395/140-р.

Окрім цього, для забезпечення ефективності управління Стратегією, яка є складним для управління об'єктом (мегапроектом), Координаційний комітет, органи влади залучають до цього процесу провідні наукові організації і підприємства, недержавні та громадські організації, провідних фахівців, відомих експертів, незалежних консультантів.

Методологічною основою управління Стратегією, як мегапроектом, повинні стати сучасні методи і механізми управління проектами.

Впровадження механізмів управління проектами для реалізації Стратегії розвитку регіону доцільно реалізувати наступними етапами:

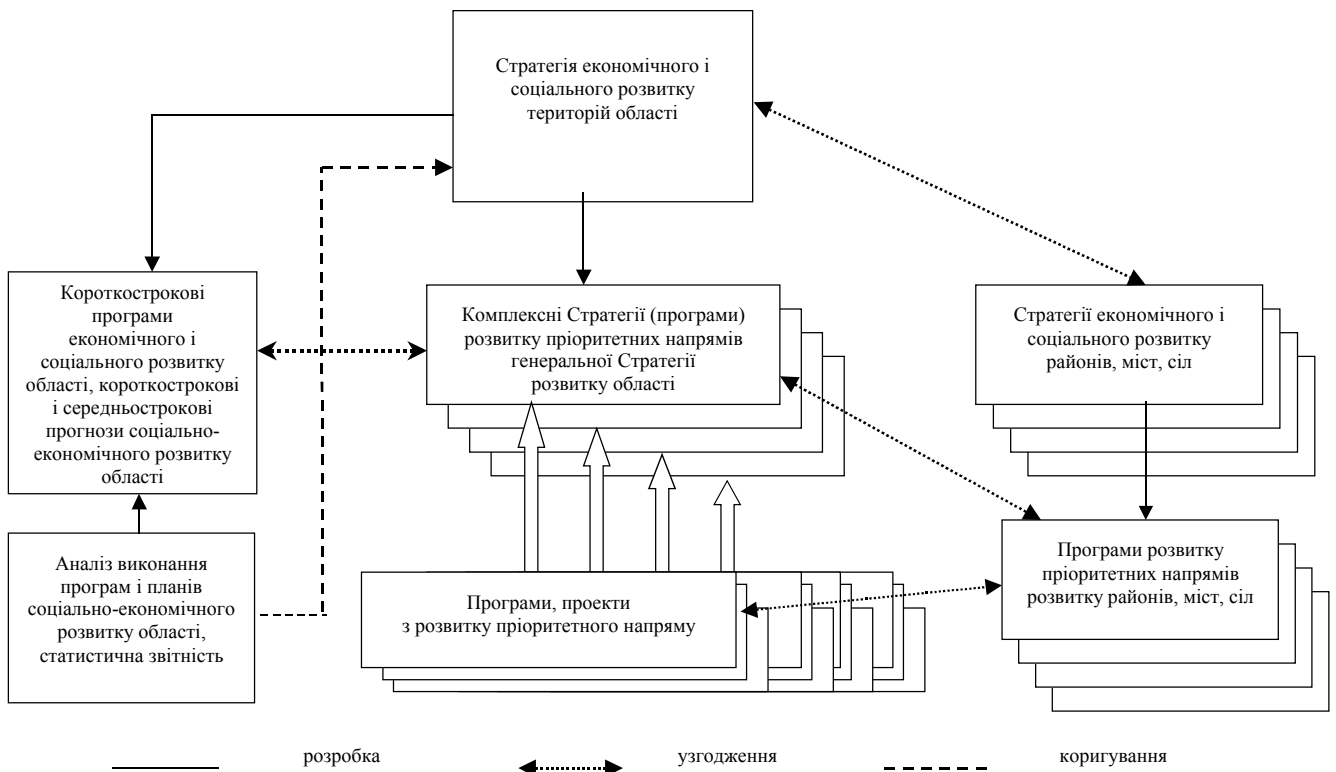
1. Наповнення Стратегії програмами, проектами, бізнес-планами.
2. Управління і реалізація проектів Стратегії.
3. Моніторинг ефективності і результатів реалізації Стратегії.

Завдання та дії з реалізації пріоритетних напрямів розвитку регіону, визначені Стратегією, є ідеологічною основою її наповнення, тобто розробки або доопрацювання проектів та включення їх до Стратегії. Важливою вимогою до останніх є рівень їх розробки, обґрунтування та якість проектів, що є необхідною умовою для їх включення в Стратегію, фінансування та ефективної організації управління.

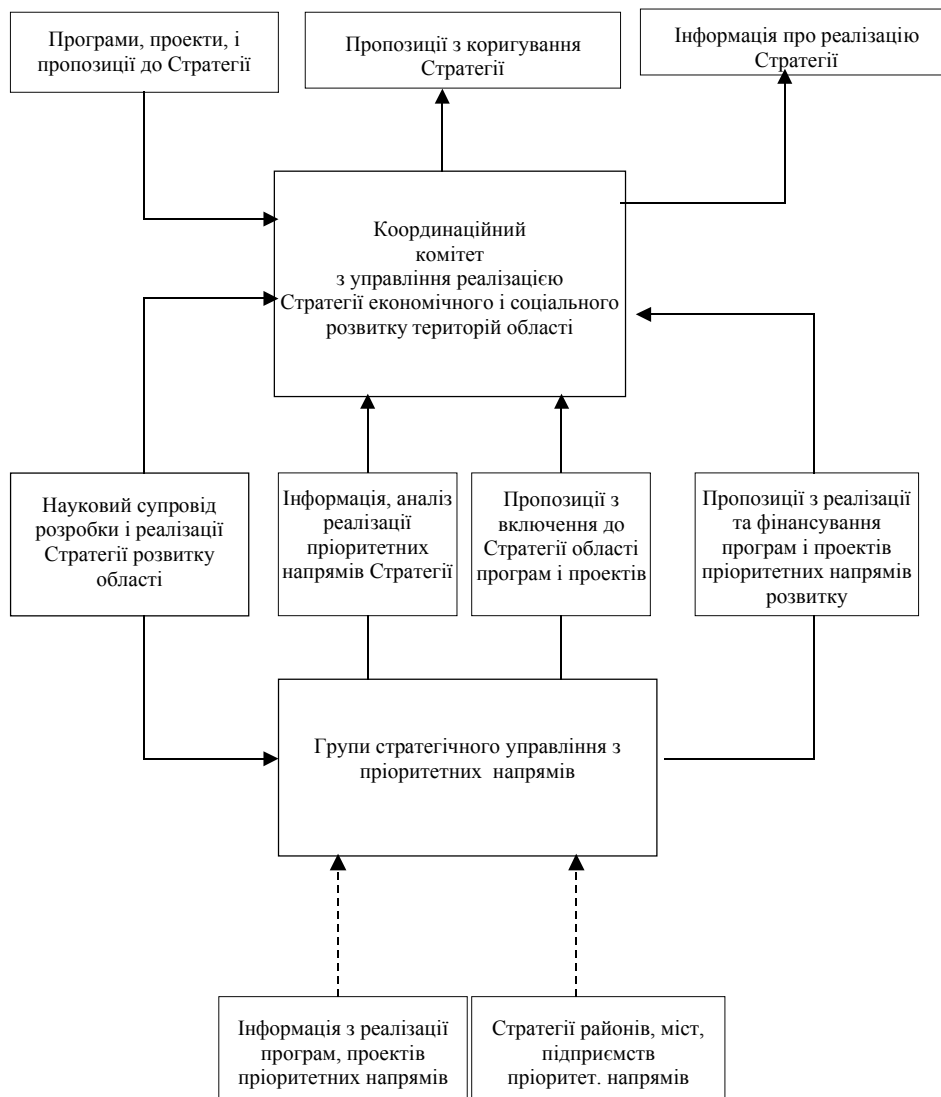
Створення інформаційної системи і ефективної системи моніторингу стратегії є запорукою ефективності прийнятих рішень органами управління стратегією. Основні завдання даних систем - впровадження системи контролю ефективності реалізації програм, обґрунтування необхідності реалізації нових і припинення неефективних проектів. Форми для планування і контролю за виконання програм, інвестиційних проектів, бізнес-планів і т.п. за відповідними напрямками Стратегії-2015 наведені в Додатках 3 і 4.

Таким чином, приведені управлінські рішення, основні з яких: створення ефективної організаційної структури управління реалізацією Стратегії; залучення наукових, консалтингових, інших підприємницьких структур і громадських організацій до її реалізації; створення

інформаційної системи і системи моніторингу Стратегії забезпечують ефективну організацію управління процесом її реалізації в Івано-Франківській області.

Рис. 1. Структура наповнення Стратегії економічного і соціального розвитку територій області до 2015 року стратегіями, програмами і проектами суб'єктів стратегічного управління

Рис. 2. Функціональна структура управління процесом реалізації Стратегії економічного і соціального розвитку територій області до 2015 року

2 Інструменти, процедури і технології управління реалізацією Стратегії-2015

Організаційно-управлінське забезпечення реалізації Стратегії розвитку регіону здійснюється на основі щорічної Програми соціально-економічного та культурного розвитку територій області, який готується обласною державною адміністрацією і затверджується обласною радою.

Основними інструментами реалізації Стратегії є:

- дана Стратегія, стратегічні напрями якої визначені на основі аналізу переваг регіону та його основних проблем і є погодженими з довгостроковими державними пріоритетами регіонального розвитку;
- щорічні програми соціально-економічного та культурного розвитку територій області;
- антидепресивні програми центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування;
- державні цільові програми розвитку окремих регіонів;
- угоди щодо регіонального розвитку, які дозволятимуть концентрувати державні та місцеві ресурси для виконання державних пріоритетів;

Основними управлінськими технологіями з реалізації стратегії слід вважати:

інтелектоінтегруючу технологію стратегічного управління соціально-економічними об'єктами мезо- та мікроекономічного рівня;

інтелектомотивуючі технології впливу на населення області та її територій, на персонал підприємств і організацій всіх форм власності і сфер діяльності, орієнтовані на їх ефективну і результативну роботу в пріоритетних напрямках розвитку;

технології регуляторного забезпечення господарської активності всіх суб'єктів господарської і підприємницької діяльності на території області;
технологію реінжинірингу господарських процесів з метою оздоровлення окремих підприємств та структурної перебудови галузей економіки;
технологію санації або об'ґрунтованого банкрутства неплатоспроможних підприємств;
технології ідентифікації, створення і ефективного використання регіональних та міжрегіональних кластерів в пріоритетних сферах господарської діяльності;
технології створення і активного використання інновацій в економіці області;
технології багатоканального залучення внутрішніх і зовнішніх (в т. ч. іноземних) інвестицій в усі сфери економічного і соціального розвитку;
інтерактивні навчальні (тренінгові) технології з динамічної підготовки і перепідготовки кадрів органів державного управління і місцевого самоврядування згідно з вимогами регіональної та державної стратегій.

В процесі управління реалізацією оновленої Стратегії економічного і соціального розвитку територій області до 2015 року слід звернути особливу увагу районних державних адміністрацій і районних рад та створених при них структурах управління реалізацією локальних стратегій економічного і соціального розвитку на необхідність актуалізації та гармонізації останніх з пріоритетами, цілями і завданнями як Стратегії-2015, так і Державної стратегії регіонального розвитку до 2015 року.

Ще одним дуже важливим чинником забезпечення успішної реалізації стратегічних намірів територіальної громади області слід вважати необхідність поширення технологій стратегічного управління на всі інші суб'єкти місцевого самоврядування в управлінській ієрархії регіону - міські, селищні і сільські ради. Доцільність цього кроку витікає із необхідності стандартизації та уніфікації підходів, вимог і показників ефективності управління економічним і соціальним розвитком всіх адміністративно-територіальних утворень на території області за єдиною системною технологією стратегічного управління.

3 Джерела фінансового забезпечення реалізації Стратегії-2015

Виконання завдань за встановленими пріоритетними напрямками Стратегії фінансуватиметься за рахунок різних джерел фінансування, зокрема, субвенцій Державного бюджету, коштів окремих міністерств, відомств, коштів обласного та місцевих бюджетів тощо.

Виконання завдань Стратегії вимагає від органів управління її реалізацією (місцеві органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування) розробки відповідних регіональних чи місцевих цільових програм і заходів, фінансування яких передбачається в межах бюджетних призначень держави, області чи місцевості на відповідний рік.

З 2007 року передбачається запровадження механізму фінансування регіональних розвиткових програм і заходів, які відповідають пріоритетам Державної стратегії регіонального розвитку з бюджету державних програм підтримки регіонального розвитку та галузей економіки.

Фінансування заходів і дій з реалізації Стратегії здійснюватиметься також за рахунок коштів обласного та місцевих бюджетів за рівнем розробки та впровадження програм чи заходів. При цьому державна фінансова підтримка регіонального розвитку розглядається як одночасне фінансування з державного та місцевого бюджетів, а обсяг коштів з місцевих бюджетів не зменшуватиметься у разі фінансування пріоритетів, визначених і визнаних державою для певного регіону.

Поряд з цим, важливе значення надається залученню коштів інвесторів (зовнішніх і внутрішніх) для реалізації конкретних інвестиційних проектів.

Для виконання програм та інвестиційних проектів можлива співпраця з міжнародними фінансовими організаціями, співробітництво з Фондом сприяння місцевому самоврядуванню України, використання інших фінансових джерел та інструментів.

Пріоритетними слід вважати використання можливостей формування джерел фінансування програм і проектів регіонального розвитку на основі державно-приватного партнерства.

4 Науково-методичний супровід реалізації Стратегії-2015

Реалізація стратегічних напрямів розвитку області повинна будуватись на основі консолідації зусиль і ресурсів територіальної громади у виробничій, науково-технічній, фінансовій, адміністративно-управлінській сферах із масштабним залученням широких верств населення через представництво громадських організацій, промисловців і підприємців, та використанням світових науково-інформаційних ресурсів.

При цьому пріоритетним завданням науково-методичного супроводу реалізації "Стратегії економічного і соціального розвитку територій області до 2015 року" слід вважати:

визначення стратегічних господарських складових регіональних господарських комплексів за критеріями соціально-економічної ефективності;

наукове обґрунтування інноваційної, промислової, інвестиційної та соціальної політики в стратегічних напрямках на довгострокову перспективу;

надання науково-методичної допомоги органам місцевого самоврядування та їх посадовим особам у виконанні функцій тактичного планування, організації, мотивації та моніторингу ефективності реалізації стратегії;

налагодження регіональної системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державного управління та місцевого самоврядування;

створення системи інформаційного забезпечення розвитку місцевого самоврядування.

Науково-методичний супровід реалізації Стратегії-2015 здійснюватиметься на основі залучення всіх зацікавлених інституцій регіонального розвитку, громадських організацій, представників бізнесу тощо силами факультету Управління галузевим і регіональним економічним розвитком Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, який повинен стати елементом механізму впровадження і підтримки нового типу відносин між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та представниками недержавних кіл (бізнесу, науки, громадськості) і виконувати функції посередника між регіональними органами державної влади та недержавними установами під час реалізації дієвої регіональної політики держави.

5 Етапи реалізації Стратегії-2015

Реалізацію оновленої Стратегії економічного і соціального розвитку територій області до 2015 року передбачається здійснювати в два етапи.

На першому етапі (2006-2011 роки) пріоритетними завданнями повинні стати:

визначення структурних проблем у кожному районі (у тому числі тіньових складових економіки), які мають негативний вплив на його конкурентоспроможність, а також потенціалу зростання економіки конкретних районів та міст обласного підпорядкування та розроблення заходів щодо його ефективного використання;

забезпечення розроблення та затвердження оновлених стратегій розвитку, які визначають пріоритетні напрями розвитку районів, міст та сіл на середньо- та довгострокову перспективу з обов'язковим узгодженням притаманних їм чи іншій території цілей, пріоритетів і завдань з регіональною та державною стратегіями;

аналіз, оцінка та оптимізація змісту діючих в області Програм і Проектів на предмет погодження їх цілей і завдань із пріоритетами Стратегії-2015 та ДСРР-2015;

організації регіонального моніторингу диференціації показників розвитку районів і міст обласного значення, визначення територій з депресивними характеристиками та створення системи управління показниками територіального розвитку за рахунок сприяння регіональних органів управління органами місцевого самоврядування в реалізації встановлених ними пріоритетів і досягнення цілей;

розповсюдження практики стратегічного управління процесами економічного і соціального розвитку до рівня сільських рад;

забезпечення виконання діючих програм (щорічних, галузевих) і розробка та прийняття нових;

підготовка та реалізація пілотних проектів у сфері укладання угод між регіонами та подолання проблем депресивності окремих територій.

Другий етап (2011-2015 роки) передбачатиме аналіз та оцінку результатів виконання першого етапу, який співпаде із закінченням каденції діючої сьогодні обласної ради, формування рекомендацій для наступного складу обласної ради з метою забезпечення правонаступності і неперервності в економічному і соціальному розвитку області та її територій.

Крім того, державною стратегією регіонального розвитку передбачається проведення адміністративно-територіальної, бюджетної та податкової реформи з метою зміни фінансово-економічної основи територіальних громад та здійснення переданих повноважень у сфері надання послуг населенню.

6 Очікувані результати

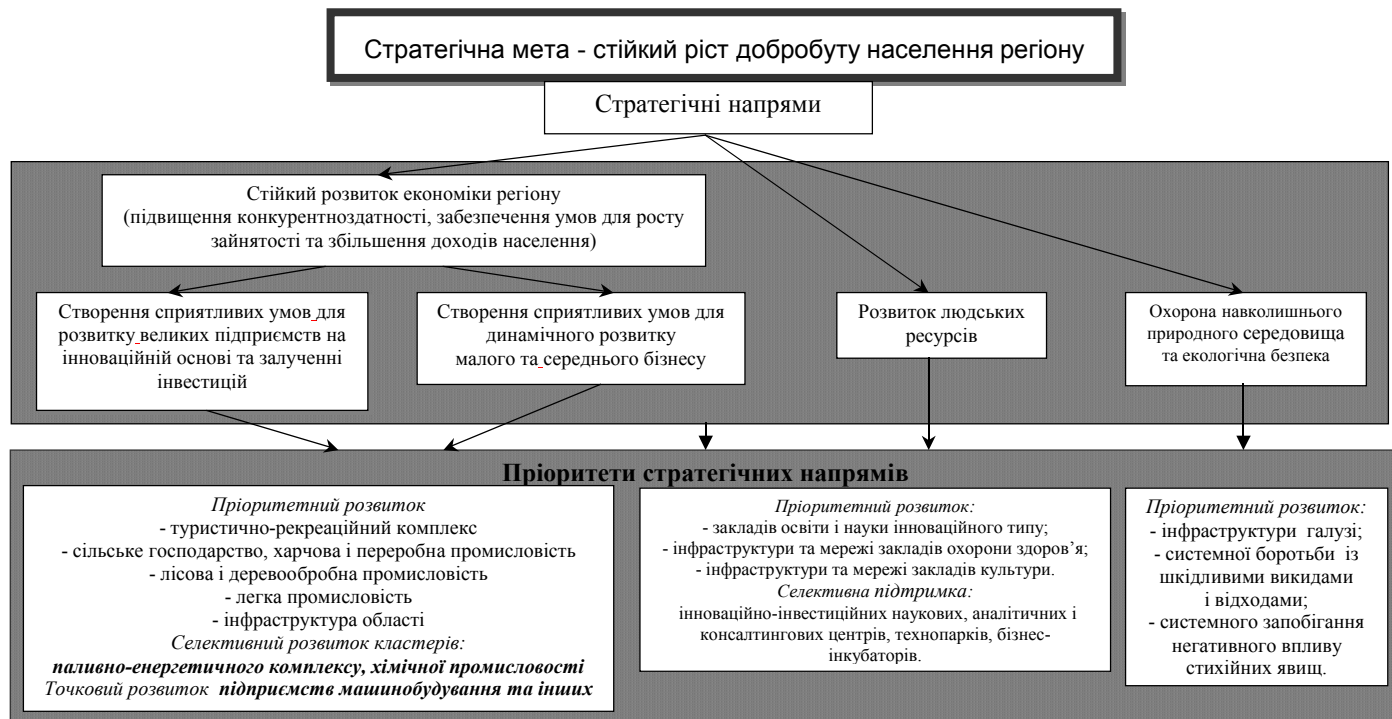
Реалізація Стратегії забезпечить:

- зменшення безробіття й підвищення рівня зайнятості населення;
- збільшення доходів населення і його купівельної спроможності, що, у свою чергу, приведе до підвищення рівня життя та стандартів проживання;
- збільшення надходжень до місцевих бюджетів і спроможності фінансувати регіональні та місцеві соціальні програми;
- поліпшення умов особистого розвитку, що стимулюватиме людей жити й працювати в регіоні, а не емігрувати за кордон;
- зменшення соціальної напруги в суспільстві й збільшення довіри громади до регіональних і місцевих органів влади.

Затверджено
рішенням сесії обласної ради
від 20.02.2007 року №214-9/2007

Додаток 1

Дерево стратегічних напрямів і пріоритетів економічного та соціального розвитку території області до 2015 року

**Перелік індикаторів реалізації
“Стратегії економічного та соціального розвитку території області
до 2015 року”**

Загальні економічні індикатори	
1	Валовий обласний продукт (млн. грн.)
2	Валовий обласний продукт з розрахунку на 1 особу
3	Доходи / видатки бюджету області (млн. грн.)
4	Кількість суб'єктів ЄДРПО України, у т. ч. включених до ЄДРПО та виключених з нього протягом року
5	Кількість підприємств - суб'єктів підприємницької діяльності
6	Кількість фізичних осіб, зайнятих підприємницькою діяльністю
7	Наявність основних засобів / рівень їх зносу (млн. грн. / %)
8	Обсяги промислової продукції, млн. грн.
9	Обсяги продукції сільського господарства, млн. грн.
10	Обсяги будівельних робіт, млн. грн.
11	Оборот роздрібною торгівлі, млн. грн..
12	Обсяги споживання паливно-енергетичних ресурсів у розрахунку на 1 гривню валової доданої вартості
13	Чисельність населення на кінець року (тис. осіб)
14	Коефіцієнти народжуваності, смертності та природного приросту
15	Середньомісячна номінальна заробітна плата найманих працівників (грн.)
16	Інвестиції в основний капітал, в т. ч. іноземні (млн. грн.)
17	Зовнішньоекономічна діяльність: експорт / імпорт (млн. дол.)
18	Зайнятість населення, %
Комплекси індикаторів пріоритетних напрямів економічного і соціального розвитку	
Індикатори розвитку туристично-рекреаційного комплексу	
1	Обсяг туристичних послуг (тис. грн.)
2	Кількість туристів (тис. осіб)
3	Кількість закладів розміщення: туристичні комплекси готелі приватні садиби
4	Кількість санаторіїв (одиниць)
5	Кількість баз відпочинку (одиниць)
6	Кількість осіб, оздоровлених у санаторіях та закладах відпочинку (тис.)
7	Інвестиції в основний капітал туристичної інфраструктури в т.ч. іноземні (тис. грн.)
8	Кількість працівників галузі (тис. осіб)
Індикатори розвитку сільського господарства і переробної промисловості	
1	Обсяги реалізованої продукції (млн. грн.)
2	Площа сільгоспугідь у використанні (га)
3	Інвестиції в основний капітал галузі, в т.ч. іноземні (тис. грн.)
4	Кількість працівників галузі (тис. осіб)
5	Середня заробітна плата в галузі (грн.)

Індикатори розвитку лісового господарства та деревообробного комплексу	
1	Обсяги реалізованої продукції (тис. грн.)
2	Обсяги заготовленої деревини (м ³)
3	Інвестиції в основний капітал галузі, в т.ч. іноземні (тис. грн.)
4	Кількість працівників галузі (тис. осіб)
5	Середня заробітна плата в галузі (грн.)
Індикатори розвитку легкої промисловості	
1	Обсяги реалізованої продукції (тис. грн.)
2	Інвестиції в основний капітал галузі, в т.ч. іноземні (тис. грн.)
3	Кількість працівників галузі (тис. осіб)
4	Середня заробітна плата в галузі (грн.)
Індикатори розвитку виробничо-промислового комплексу області	
Паливно-енергетичний та нафтохімічний кластер	
1	Обсяги реалізованої продукції (тис. грн.)
2	Інвестиції в основний капітал галузі, в т.ч. іноземні (тис. грн.)
3	Кількість працівників галузі (тис. осіб)
4	Середня заробітна плата в галузі (грн.)
Машинобудівна та ін. галузі	
1	Обсяги реалізованої продукції (тис. грн.)
2	Інвестиції в основний капітал галузі, в т.ч. іноземні (тис. грн.)
3	Кількість працівників галузі (тис. осіб)
4	Середня заробітна плата в галузі (грн.)
Індикатори розвитку інфраструктури області	
1	Кількість бірж (одиниць)
2	Наявність шляхів сполучення з твердим покриттям (км/км ²)
3	Перевезення вантажів/пасажирів всіма видами транспорту: в т.ч. за видами транспорту: залізничний (млн. тон / млн. осіб) автомобільний (млн. тон / млн. осіб) авіаційний (млн. тон / млн. осіб)
4	Кількість телефонів на 100 домогосподарств (міських, сільських)
5	Введення в експлуатацію сучасних систем зв'язку
6	Кількість користувачів мережі Internet (тис.)
Індикатори розвитку підприємництва	
1	Кількість малих підприємств на 10 тис. населення
2	Частка малих підприємств у загальній кількості: підприємств (%) найманих працівників (%) реалізованої продукції (%) надходжень до бюджету (%)
3	Кількість суб'єктів ринку фінансових послуг (фонди підтримки, кредитні спілки тощо)
4	Кількість суб'єктів інфраструктури розвитку підприємництва (бізнес-центри, інкубатори тощо)
Індикатори розвитку людських ресурсів	
1	Кількість населення в області (тис. осіб)
2	Середня тривалість життя (років)
3	Народжуваність/смертність

4	Середньомісячний рівень доходів (тис. грн.)
5	Кількість лікарів на 1 мешканця
6	Житлові умови (м ² /на 1 мешканця)
7	Житлове будівництво (тис. м ²)
8	Кількість загальноосвітніх навчальних закладів (одиниць)
9	Кількість учнів (тис. осіб)
10	Кількість вищих навчальних закладів (одиниць)
11	Кількість студентів всіх форм навчання (тис. осіб)
12	Кількість професійно-технічних закладів освіти (одиниць)
13	Кількість підготовлених професійно-технічними закладами освіти кваліфікованих робітників (тис. осіб)
14	Кількість осіб, які мають середню та вищу освіту (тис. осіб)
15	Підготовка аспірантів/докторантів (осіб)
16	Чисельність наукових кадрів вищої кваліфікації (осіб)
17	Кількість закладів культури (клубів, бібліотек, музеїв тощо)
18	Кількість працівників культури (тис. осіб)
Індикатори охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки	
1	Обсяг токсичних відходів та викидів в атмосферне повітря (тис. тон)
2	Обсяг знешкоджених токсичних відходів та викидів в атмосферне повітря (тис. тон)
3	Скиди водних стоків (тис. тон)
4	Об'єм очищених стічних вод (тис. тон)
5	Кількість полігонів (одиниць) і річні обсяги захоронень твердих побутових відходів, (тис. тон)
6	Обсяг переробки та утилізації відходів (тис. тон)
7	Введення в експлуатацію природоохоронних об'єктів (тис. грн.)
8	Обсяг інвестицій в основний капітал на охорону навколишнього природного середовища (тис. грн.)
9	Кількість / площа заповідних територій (км ²)

